

महाराष्ट्र विधानसभा

पहिले अधिवेशन, २०२२

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

शुक्रवार, दिनांक ०४ मार्च, २०२२ / फाल्गुन १३, १९४३ (शके)

- (१) अन्न,नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री
 - (२) अन्न व औषध प्रशासन मंत्री
 - (३) अल्पसंख्यांक विकास आणि औकाफ, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता मंत्री
 - (४) शालेय शिक्षण मंत्री
 - (५) उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री
 - (६) पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री
 - (७) परिवहन, संसदीय कार्ये मंत्री
 - (८) पर्यटन, पर्यावरण व वातावरणीय बदल, राजशिष्टाचार मंत्री
- यांचे प्रभारी विभाग

प्रश्नांची एकूण संख्या - ४५

गडचिरोली जिल्ह्यात धान खरेदीला मुदतवाढ देण्याबाबत

- (१) * ४०२०८ श्री.कृष्णा गजबे (आरमोरी) : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) गडचिरोली जिल्ह्यात पणन हंगाम सन २०२१-२०२२ मध्ये किमान आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत खरीप हंगामातील धान खरेदी सुरु असुन शासन निर्णयानुसार धान खरेदीला दिनांक ३० जानेवारी, २०२२ पर्यंत मुदत देण्यात आलेली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ऑनलाईन तांत्रिक अडचणी, गोदामे पुर्ण क्षमतेने भरलेली असणे तसेच गोदामातील धान भरडाईसाठी परवानगी देण्यात न आल्याने धान खरेदीची प्रक्रिया मंदावली असून शेतकऱ्यांकडे मोठ्या प्रमाणात धान विक्रीसाठी शिल्लक असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ रोजीच्या तिसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आलेली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, पणन हंगाम सन २०२१-२०२२ मधील किमान आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत खरीप हंगामातील धान खरेदीला मुदतवाढ देण्याकरीता आरमोरी विधानसभा सदस्य यांनी दिनांक ०८ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्या सुमारास दिलेल्या निवेदनानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. छगन भुजबळ : (१) अंशतः खरे आहे.

शासन निर्णय, दि.३०/०९/२०२१ अन्वये खरीप पणन हंगाम २०२१-२२ साठी दि.०१/१०/२०२१ ते दि.३१/०१/२०२२ असा खरेदी कालावधी निश्चित करण्यात आला होता.

(२) अंशतः खरे आहे.

तथापि, मागील हंगामाच्या तुलनेत खरीप पणन हंगाम २०२१-२२ मध्ये दि.३१/०१/२०२२ अखेर गडचिरोली जिल्ह्यात १७,३६,९८३.७७ क्विंटल इतकी धान खरेदी झाली आहे.

(३) अभिकर्ता संस्थांच्या मागणीनुसार प्रथम दि.०८/०२/२०२२ पर्यंत धान खरेदीस मुदतवाढ देण्यात आली. तदनंतर मार्केटिंग फेडरेशनच्या मागणीनुसार दि.१४/०२/२०२२ पर्यंत आणि आदिवासी विकास महामंडळाच्या मागणीनुसार दि.१८/०२/२०२२ पर्यंत धान खरेदीस मुदतवाढ देण्यात आली. तदनंतर अभिकर्ता संस्थांकडून मुदतवाढीची मागणी नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोतवली (ता.खेड, जि.रत्नागिरी) येथील सांडपाणी प्रक्रिया
प्रकल्पाचे काम प्रलंबित असल्याबाबत**

(२) * ३७७२७ श्री.भास्कर जाधव (गुहागर) : सन्माननीय पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोतवली (ता.खेड, जि.रत्नागिरी) येथील वशिष्ठी नदीवरील नाल्याअंतर्गत सुमारे १.५३ कोटी रूपये खर्च करून फायटोमेडीएशन तंत्रज्ञान वापरून सांडपाणी प्रक्रिया प्रकल्प राबविण्याचे कार्यादेश माहे मार्च, २०१९ मध्ये वा त्या दरम्यान मे. टेक्नोग्रीन इन्व्हायरमेंटल सोल्युशन, पुणे यांना देण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर काम पूर्ण करण्यासाठी कंपनीस दिलेला कालावधी किती आहे व सदर कालावधीत कंपनीने काम पूर्ण केले आहे काय,

(३) नसल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने सदर कामाच्या विलंबास जबाबदार कंपनी तसेच प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे अधिकारी यांचेवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. आदित्य ठाकरे : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) वशिष्ठी नदीच्या पुर्नजीवनासाठी In-Situ तंत्रज्ञानाद्वारे कोतवली नाल्यावर प्रक्रिया करण्याच्या प्रकल्पाच्या कार्याचा आदेश महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे पत्र क्रं. MPCB/JD(WPC)/B-७५५ Dt. ०२/०३/२०१९ रोजी मे. टेक्नोग्रीन इन्व्हायरमेंटल सोल्युशन्स, पुणे यांना देण्यात आलेला होता. सदर कार्यादेशानुसार आदेशाच्या तारखेपासून ०६ महिन्यांच्या आत काम पूर्ण करणे अपेक्षित होते.

सदर प्रकल्पाची प्रस्तावित जागा ग्रामपंचायतीची नसल्याने ती जागा मिळविण्यासाठी ०४/०३/२०२० पर्यंतचा कालावधी लागला व त्यादरम्यान मार्च २०२० मध्ये कोवीड- १९ ची सुरुवात झाल्यामुळे आणि नजिकच्या काळात

दोन पुर, दलदल, भुस्सखलन यांमुळे प्रकल्पाच्या जागेवर पोहोचता येत नव्हते, त्यामुळे सदर प्रकल्प अद्याप पूर्ण करता आलेला नाही. सदर प्रकल्प पुढील २ महिन्यात पूर्ण करण्याचे आश्वासन मे.टेक्नोग्रीन इनव्हायमेंटल सोल्युशन्स, पुणे यांनी दिले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**तिवसा (जि. यवतमाळ) येथे रेशनच्या धान्याचा
काळाबाजार होत असल्याबाबत**

(३) * ३८५४९ श्रीमती माधुरी मिसाळ (पर्वती), श्रीमती मंदा म्हात्रे (बेलापूर), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), कॅप्टन आर. सेल्वन (सायन-कोळीवाडा), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड) : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात शासनाच्या विविध योजनांतर्गत गरीबांसाठी मोफत धान्य पुरविले जात असून यात अंत्योदय योजनेतून ३५ किलो व गरीब कल्याण योजनेतून २० किलो धान्य दिले जाते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तिवसा (ता.जि.यवतमाळ) येथील एका रेशन धान्य दुकानदाराने गरीबांना दहा किलो धान्य देऊन ३५ किलो धान्य दिल्याची नोंद केली असून यात अफरातफर केली असल्याचे दिनांक ०६ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी जिल्हा पुरवठा अधिका-यांकडे तक्रार करण्यात आली असून याबाबत चौकशीचे आदेश दिले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने संबंधित दुकानदारांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. छगन भुजबळ : (१) अंशतः खरे आहे. राज्यात प्रधानमंत्री गरीब कल्याण अन्न योजनेअंतर्गत मोफत अन्नधान्य दिले जात असून राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजनेमधील अंत्योदय अन्न योजनेतील व प्राधान्य कुटुंब लाभार्थ्यांमधील पात्र लाभार्थ्यांना प्रतिव्यक्ती प्रतिमाह ५ किलो मोफत अन्नधान्य देण्यात येत आहे.

(२), (३) व (४) सदर तक्रार प्राप्त झाल्यावरून करण्यात आलेल्या चौकशीमध्ये शिधापत्रिकाधारकांना धान्य वाटपात तफावत केल्याचे आढळले. त्याअनुषंगाने अपहार केलेल्या धान्याची रक्कम रास्तभाव दुकानदाराकडून वसूल करण्यात आली असून प्राधिकार पत्राची १०० टक्के अनामत रक्कम शासन जमा करून रास्तभाव दुकानाचा परवाना रद्द करण्याबाबत जिल्हा पुरवठा अधिकारी, यवतमाळ यांनी आदेश दिले आहेत. सदर आदेशास पुनरीक्षण प्रकरणामध्ये उपआयुक्त (पुरवठा), अमरावती यांनी स्थगिती दिली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

चंद्रपूर जिल्हयातील जिल्हापरिषद प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजनेतर्गत पूर्ण झालेल्या अनेक नळ पाणी योजना बंद अवस्थेत असल्याबाबत

(४) * ३८६८६ श्री.सुभाष धोटे (राजूर): सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

(१) चंद्रपूर जिल्हयातील जिल्हापरिषद प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजनेतर्गत करोडो रुपये खर्च करूनही प्रशासनाच्या दुर्लक्षतेमुळे ८८ योजना बंद असून अनेक गावे नळ पाणी पुरवठा योजनेच्या पाण्यापासून वंचित असल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार याप्रकरणातील दोषींवर कारवाई करून सदर नळपाणी योजनेतर्गत गावांना पाणीपुरवठा करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. गुलाबराव पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) चंद्रपूर जिल्ह्यातील महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण विभागाकडून जिल्हा परिषदेकडे हस्तांतरित झालेल्या ३४ प्रादेशिक नळ योजनेतून १८६ गावांना पाणी पुरवठा करण्यात येत आहे. त्यापैकी माहे नोव्हेंबर, २०२१ व माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये गोंडपिंपरी तालुक्यातील ०५ प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजना देखभाल व दुरुस्ती अंतर्गत वेगवेगळ्या प्रकारच्या दुरुस्तीकरीता काही कालावधीसाठी बंद होत्या. सद्यस्थितीत दुरुस्ती करून पाणी पुरवठा पूर्ववत सुरू आहे.

तसेच ग्राम पंचायतीच्या अखत्यारीत असलेल्या ८८ स्वतंत्र योजना या विविध कारणांनी बंद होत्या. त्यापैकी ०३ स्वतंत्र योजनांची दुरुस्ती करून पूर्ववत सुरू करण्यात आल्या आहेत. उर्वरित ८५ योजना या विविध कारणांनी सद्यस्थितीत बंद आहेत. त्यापैकी ३१ स्वतंत्र योजना ग्रामपंचायतीने विद्युत देयक न भरल्यामुळे विद्युत पुरवठा खंडीत होऊन बंद पडलेल्या आहेत. ५४ स्वतंत्र योजना या ग्रामपंचायतीच्या देखभाल व दुरुस्ती अभावी बंद आहेत. सदर बंद योजना सुरू करण्याबाबत ग्राम पंचायतींना निर्देश देण्यात आलेले आहेत. सदर ८८ योजना या जल जीवन मिशन कार्यक्रमांतर्गत आराखड्यात घेण्यात आलेल्या आहेत. सदर योजनांची अंदाजपत्रके तयार करणे व तदनुषंगिक कार्यवाही सुरू आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही. विलंब झालेला नाही.

ग्रामीण भागातील शाळांमध्ये मुलींना दिला जाणाऱ्या उपस्थिती भत्त्यात वाढ करण्याबाबत

(५) * ३८६१५ श्री.मिहीर कोटेचा (मुलुंड), श्री.संभाजी पाटील-निलंगेकर (निलंगा), श्री.दिलीप मोहिते-पाटील (खेड आळंदी), श्री.अशोक पवार (शिरूर), श्री.संजय केळकर (ठाणे), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्रीमती मोनिका राजळे (शेवगांव - पाथर्डी), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व), श्री.कुमार आयलानी (उल्हासनगर), श्री.सचिन कल्याणशेटी (अक्कलकोट), श्री.सुनिल कांबळे (पुणे)

कॅन्टोन्मेंट), श्री.राहूल कुल (दोंड), श्री.जयकुमार गोरे (माण), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), कॅप्टन आर. सेल्वन (सायन-कोळीवाडा), श्री.राम कदम (घाटकोपर पश्चिम) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ग्रामीण भागातील शाळांमध्ये मुलींच्या उपस्थितीचे प्रमाण वाढावे यासाठी शासनाने दिनांक ३ जानेवारी, १९९२ रोजी इयत्ता १ ली ते ४ थी मध्ये जिल्हा परिषद, नगरपरिषद शाळेत शिकणाऱ्या अनुसूचित जाती व जमाती, भटक्या व विमुक्त जातींमधील दारिद्र्य रेषेखालील मुलींसाठी उपस्थिती भत्ता योजना सुरु केली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ३० वर्षांनंतरही ७५ टक्के उपस्थित राहणाऱ्या विद्यार्थीनींना दररोज १ रुपये प्रमाणे दरवर्षी केवळ २२० रुपये उपस्थिती भत्ता दिला जात असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, कोरोना काळात विद्यालयीन खर्च परवडत नसल्याने मुलींना शाळा सोडण्याची वेळ आली असल्याने ग्रामीण भागातील शाळांमध्ये गरजू विद्यार्थीनींची उपस्थिती वाढविण्यासाठी त्यांना देण्यात येणाऱ्या उपस्थिती भत्त्यात वाढ करण्याच्यादृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) हे खरे नाही.

उपस्थिती भत्ता या योजनेनंतर म्हणजे १९९२ नंतर मुलींची उपस्थिती वाढविण्यासाठी केंद्र/राज्य पुरस्कृत विविध नवीन योजना उदा. मध्यान्ह भोजन योजना, मोफत पाठ्यपुस्तके योजना, मोफत गणवेश योजना, विविध शिष्यवृत्त्या, वाहतुक भत्ता, मुलींसाठी वस्तीगृह व आश्रम शाळा, कस्तुरबा गांधी विद्यालय, शौचालय/स्वच्छतागृहे अशा अधिक प्रभावी नवीन योजना सुरु करण्यात आल्या. तसेच मानव विकास मिशन मार्फत मुलींना मोफत सायकल वाटप योजना व मोफत ST प्रवास योजना राबविण्यात येते. मुलींना १२ वी पर्यंत मोफत शिक्षण योजनाही राबविण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

उरण (जि.रायगड) तालुक्यातील पाणी टंचाई दूर करण्याबाबत

(६) * ३८४३६ श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्रीमती माधुरी मिसाळ (पर्वती), श्री.राजेंद्र पाटणी (कारंजा), श्री.योगेश सागर (चारकोप), श्री.सुनील प्रभु (दिंडोशी) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

(१) उरण (जि.रायगड) तालुक्यातील रानसई धरणात केवळ दोन महिने पुरेल इतका पाणीसाठा असल्याने उरण येथे पाणी टंचाई निर्माण झाल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, आठवड्यात मंगळवार आणि शुक्रवार असे दोन दिवस पाणीपुरवठा बंद ठेवण्याचा निर्णय घेण्यात आल्याने उरण वासियांवर पाणी टंचाईचे संकट निर्माण झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, पाणीटंचाई दूर करण्यासाठी सिडकोकडे दररोज एमआयडीसीकडून १० एमएलडी पाणीपुरवठा करण्याची मागणी केली असता केवळ ४ एमएलडी इतक्या पाण्याचा पुरवठा करण्यात येतो, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने पाणीपुरवठ्यात वाढ करून उरण येथील पाणीटंचाई दूर करण्याच्या दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) होय, हे खरे आहे.

(२), (३) व (४) होय, हे अंशतः खरे आहे.

उरण (जि. रायगड) तालुक्यातील म.औ.वि. महामंडळाच्या रानसई धरणाची पाणी साठवण क्षमता १०.०८० दलघमी एवढी आहे. त्यापैकी उपयुक्त साठा ८.४९० दलघमी एवढा असून, पावसाळ्या व्यतिरीक्तच्या कालावधीसाठी बाष्पीभवन व इतर वहनव्यय वगळता सुमारे ७ दलघमी पाणी पुरवठ्यासाठी दरवर्षी उपलब्ध होते.

म.औ.वि. महामंडळाच्या या पाणी पुरवठा योजनेवरून पावसाळा कालावधीत सरासरी ४०-४२ दललि/दिन एवढा पाणीपुरवठा करण्यात येतो. पाण्याची मागणी लक्षात घेता, उपयुक्त पाणी साठा पावसाळ्या व्यतिरिक्तच्या २४५ दिवसांपैकी फक्त १७५ दिवसांकरीता पुरविण्याएवढा उपलब्ध असतो. म्हणजेच दरवर्षी सुमारे ७० ते ८० दिवसांच्या कालावधीकरीता पाण्याचा तुटवडा भासतो.

उपरोक्त नमूद तूट भरून काढण्याकरीता दरवर्षी माहे नोव्हेंबर/ डिसेंबर पासून या पाणीपुरवठा योजनेवर दर मंगळवार आणि शुक्रवार असा आठवड्यातून दोन वेळा पाणी पुरवठा बंद ठेवण्यात येतो. या नियोजनामुळेच उपयुक्त पाणी साठ्यातून दरवर्षीच्या जून महिन्याच्या प्रथम आठवड्यापर्यंत पाणी पुरवठा करणे शक्य होत आहे.

म.औ.वि.महामंडळाच्या रानसई पाणीपुरवठा योजनेच्या पाणीटंचाईवर मात करण्यासाठी म.औ.वि.महामंडळ, नवी मुंबई महानगरपालिका व सिडको यांच्यामध्ये विनिमय पाणी वापर व्यवस्था (Barter system) वर्ष २०१५ पासून अस्तित्वात आहे.

सध्या म.औ.वि.महामंडळाकडून नवी मुंबई महानगरपालिकेस ४५ दललि/ दिन पाणीपुरवठा त्यांच्या हद्दीतील ग्रामपंचायती व इतर जोडण्यांद्वारे आणि ३० दललि/दिन ठोक पाणीपुरवठा शिळ टाकी येथे करण्यात येतो. या पुरवठ्यापोटी नवी मुंबई महानगरपालिकेकडून सिडकोला १० दललि/ दिन पाणी पुरवठा कामोठे आणि खारघर येथे केला जातो.

या पाणीपुरवठ्यापोटी म.औ.वि. महामंडळास सिडकोकडून दिघोडे येथे १० दललि/दिन पाणी पुरवठा करण्याचे ठरलेले आहे. यापोटी पाणी दरवर्षी १५ ऑक्टोबरपासून पुढील पावसाळा सुरु होईपर्यंत १० दललि/दिन पाणी पुरवठा होणे अपेक्षित आहे.

यावर्षी सिडकोकडून दि. २७ नोव्हेंबर २०२१ पासून २.५० दललि/दिन व दि. १ जानेवारी २०२२ पासून ४.५० दललि/दिन पाणीपुरवठा म.औ.वि.महामंडळाच्या रानसई पाणीपुरवठा योजनेवरील पाणी उपभोगत्यांना होत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर जिल्हयातील कोराडी व खापरखेडा वीज केंद्राजवळच्या २१ गावांमधील पाण्याचे स्रोत प्रदूषित झाल्याबाबत

(७) * ३८६५६ श्री.विकास ठाकरे (नागपूर पश्चिम), श्री.नानाभाऊ पटोले (साकोली) : सन्माननीय पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर जिल्हयातील कोराडी व खापरखेडा या दोनही वीज केंद्राजवळच्या २१ गावांमधील घेतलेल्या पाण्याच्या नमुन्यामध्ये असेनिक, मर्क्युरी, फ्लोराईड यासारखे विषारी घटक आढळून आल्याने येथील नागरीकांचे आरोग्य धोक्यात आले असल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने येथील नागरीकांना शुध्द पाण्याचा पुरवठा करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली आहे हे वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. आदित्य ठाकरे : (१) सेंटर फॉर सस्टनेबल डेव्हलपमेंट, असर व मंथन या खाजगी संस्थांनी संयुक्तरित्या माहे नोव्हेंबर, २०२१ रोजी सादर केलेल्या अहवालामध्ये कोराडी व खापरखेडा विजकेंद्राजवळच्या गावांमधील घेतलेल्या पाण्याच्या नमुन्यामध्ये मर्क्युरी, आरसेनिक, फ्लोराईड हे घटक आढळून आल्याचे नमुद करण्यात आले होते.

(२) प्रश्नाधिन विषयाच्या अनुषंगाने संबंधित संस्थेने केंद्रिय पर्यावरण, वने व वातावरणीय बदल मंत्रालयाकडे केलेल्या तक्रारीच्या अनुषंगाने केंद्रिय पर्यावरण, वने व वातावरणीय बदल मंत्रालय, नागपूर यांचे प्रतिनिधी, औष्णिक वीज प्रकल्पाचे अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे अधिकारी तसेच सेंटर फॉर सस्टनेबल डेव्हलपमेंट, असर व मंथन या संस्थांच्या प्रतिनिधीसमवेत दिनांक ०४/०२/२०२२ रोजी संयुक्त पाहणी करण्यात आली होती. सदर पाहणीमध्ये संकलित केलेल्या पाण्याच्या नमुन्यांच्या पृथःकरण अहवालानुसार पाण्यामध्ये जड धातूचे प्रमाण आढळून आले नव्हते. मा. मंत्री (पर्यावरण व वातावरणीय बदल) यांनी फेब्रुवारी, २०२२ मध्ये नांदगांव, अँशबंड या ठिकाणी केलेल्या स्थळपाहणीच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळास संस्थेच्या प्रतिनिधींसह संयुक्त पाहणी करून अहवाल सादर करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत.

(३) प्रश्न उदभवत नाही.

**शेगाव (जि.बुलढाणा) येथे अवैधरित्या बोगस
ऑईलची विक्री होत असल्याबाबत**

(८) * ३७९९७ अॅड.आकाश फुंडकर (खामगांव) : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शेगाव (जि.बुलढाणा) येथे इंडस्ट्रियल ऑईलच्या नावाखाली अवैधरित्या बोगस ऑईलची विक्री होत असल्याचे दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०२१ रोजी वा त्या सुमारास तहसीलदार शेगाव व पुरवठा अधिकारी यांच्या निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर डिस्पेंसरद्वारे डिझेल किंवा इंडस्ट्रियल ऑईलची विक्री करण्यासाठी शासनाच्या व जिल्हाधिकारी बुलढाणा यांच्या परवानग्या तसेच संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्था यांचे ना हरकत प्रमाणपत्र घेतले नसल्याचे तहसीलदार शेगाव यांच्या निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबतची सर्व माहिती मागविण्यासाठी तहसीलदार शेगाव यांनी त्यांचे पत्र क्रमांक कावी अकापू/ ६१७/२०२१ दिनांक ०३ नोव्हेंबर, २०२१ नुसार संबंधितांना पत्र वजा नोटीस देऊन माहिती व कागदपत्रांसह सात दिवसात खुलासा सादर न केल्यास संबंधितांवर कायदेशीर कारवाई करण्याबाबत तहसीलदार शेगाव यांनी नमूद केले होते, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, प्रश्न भाग क्रमांक (३) नुसार उक्त सर्व कागदपत्रांचा खुलासा प्राप्त झाला आहे काय, नसल्यास, माहिती न देणाऱ्या संबंधित कंपनी व अधिकाऱ्यांवर तहसीलदार, शेगाव यांनी कोणती कायदेशीर कारवाई केली आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. छगन भुजबळ : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) होय, हे खरे आहे.

(४) संबंधितांचा खुलासा प्राप्त झाला असून, योग्य कागदपत्र नसल्यामुळे सदर इंडस्ट्रियल ऑईल पंपाचे नोझल सिल करण्यात आले आहे.

संबंधितांविरुद्ध मा.प्रथमश्रेणी न्यायदंडाधिकारी, शेगांव यांच्या न्यायालयात केस क्र.११८१/२०२१ दि.१८.१२.२०२१ नुसार तक्रारदावा दाखल करण्यात आला आहे. सदर दावा मा.प्रथमश्रेणी न्यायदंडाधिकारी, शेगांव यांच्या न्यायालयात सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अहमदनगर जिल्ह्यात भेसळयुक्त बायोडिझेलची
विक्री होत असल्याबाबत**

(९) * ३९७५८ श्री.नितीन अर्जुन (ए.टी.) पवार (कळवण), श्री.संजय गायकवाड (बुलढाणा) : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अहमदनगर जिल्ह्यातील नगर-सोलापूर रोडवरील हॉटेल नीलच्या मागे तसेच कडेगांव बायपास चौक परिसरात (अहमदनगर) बेकायदेशिररित्या सुरु असलेल्या बायोडिझेलचे विक्री रॅकेट जिल्हा पुरवठा अधिकारी आणि पोलिस दलाने संयुक्तीकरित्या कारवाई करून छापा टाकून २ कोटी ८० लाख रुपयांचा मुद्देमाल जप्त केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर छाप्यादरम्यान रॅकेटचा मुख्य सुत्रधार एका राजकीय पक्षाचा कार्यकर्ता असून तो बायोडिझेलच्या नावाने विविध प्रकारची भेसळ करून त्यामध्ये पशूचरबी किंवा वनस्पती तेलांचे रासायनिक रुपांतर करून सध्याच्या डिझेलच्या किंमतीपेक्षा कमी दराने विक्री करीत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याप्रकरणी नोंदविण्यांत आलेल्या गुन्ह्यांच्या तपासात शासनाची फसवणूक करून कोट्यवधी रुपयांची उलाढाल होत असल्याचे व गत एक वर्षापासून या टोळ्यांनी किमान ३५ ते ४० कोटी रुपयांच्या बायोडिझेलची अवैध विक्री केल्याचे तसेच या रॅकेटला पोलिस व जिल्हा पुरवठा विभागाचा पाठींबा असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर टोळीच्या सुत्रधारांकडे रासायनिक पदार्थ साठवणूकीचा कोणताही परवाना नसल्याने साठवणूक करण्यात येणारे ज्वलनशील पदार्थ नागरिकांच्या जिवीतास धोकादायक व पर्यावरणाच्यादृष्टीने घातक असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (५) असल्यास, या बेकायदेशीर बायोडिझेलची विक्री करणाऱ्या रॅकेटमध्ये एकूण किती आरोपी होते, त्यापैकी किती जणांना अटक करण्यांत आली व त्यांचेवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. छगन भुजबळ : (१) होय, हे खरे आहे.

सदर कारवाई दरम्यान जप्त केलेल्या मुद्देमालाची किंमत एफ.आय.आर. नुसार रु. ५२,०००००/- (रुपये बावन्न लक्ष) इतकी आहे.

(२) जिल्हा पुरवठा अधिकारी, अहमदनगर यांच्या अहवालानुसार अशी बाब त्यांच्या कार्यालयाद्वारे केलेल्या तपासणीत निदर्शनास आलेली नाही.

तथापि, पोलीस निरीक्षक, कोतवाली पोलीस स्टेशन, अहमदनगर यांच्या पत्रानुसार सदर गुन्ह्यातील सहआरोपी हे राजकीय पक्षाचे अहमदनगर शहर अध्यक्ष असल्याचे निष्पन्न झाले आहे. घटनास्थळी कोणत्याही प्रकारची पशूचरबी अगर वनस्पती तेल मिळालेले नाही.

(३) पोलिसांच्या अहवालानुसार सदर आरोपी हा व्यवसाय सुमारे एक वर्षापासून करत असल्याचे निष्पन्न झाल्याने शासनाची फसवूणक केल्या प्रकरणी भा.द.वि. कलम ४२० गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. सदर प्रकरणाव्यतिरिक्त अहमदनगर जिल्ह्यात मौजे केडगाव, मौजे साकत, ता.जि. अहमदनगर, मौजे मालदाड रोड, ता. संगमनेर तसेच मौजे आळसुंदे, ता. कर्जत याप्रकरणांमध्येही अवैध बायो डिझेल विक्री प्रकरणी कारवाया करण्यात येत असून एफ.आय.आर. दाखल करण्यात आलेले आहेत. सबब, यामध्ये विभागाचा पाठिंबा असण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) संबंधिताकडे रासायनिक पदार्थ साठवणूकीचा कोणताही परवाना नसल्याचे आढळून आल्याने संबंधिताविरुद्ध भा.द.वि. कलम ४२० व २८५ नुसार गुन्हा नोंदविण्यात आलेला आहे.

(५) सदर गुन्ह्यामध्ये पोलीस तपासात २५ आरोपी निष्पन्न झालेले आहेत. यापैकी एकूण ११ आरोपींना अटक करण्यात आली असून सदर आरोपी सध्या जामिनावर आहेत. तसेच ९ आरोपी हे मा. जिल्हा व सत्र न्यायालयातून अटकपूर्व जामिनीवर सुटले असून त्यांचा जामीन रद्द होणेबाबत मा. उच्च

न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद येथे अपील दाखल करण्यात आलेले आहे. इतर ४ आरोपींचे कायमस्वरूपी अटकपूर्व जामीन मंजूर झालेले नाहीत.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**डहाणू (जि.पालघर) तालुक्यातील किनारपट्टी लगतच्या २९ गावांसाठी
असलेली पाणीपुरवठा योजना सुरु करण्याबाबत**

(१०) * ३७७९७ श्री.सुनील राणे (बोरीवली), श्री.मिहीर कोटेचा (मुलुंड), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), कॅप्टन आर. सेल्वन (सायन-कोळीवाडा), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.जयकुमार रावल (शिंदखेडा), श्री.श्रीनिवास वनगा (पालघर) : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) डहाणू (जि.पालघर) तालुक्यातील किनारपट्टी भागातील २९ गावांसाठी पाणी पुरवठा योजना सुरु करण्याचा निर्णय घेण्यात आला परंतु ही योजना अद्यापही कागदोपत्रीच असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यासंदर्भात बहुतांश गावांच्या ग्रामपंचायतीकडून वेळोवेळी पाठपुरावा करण्यात येत असून महाराष्ट्र जीवन प्राधीकरणाकडून अपूर्ण असलेली पाणी पुरवठा योजना जिल्हा परिषदेकडे हस्तांतरित केल्यामुळे सदर गावांतील नागरिकांमध्ये रोष निर्माण झाला आहे हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त पाणी पुरवठा योजनेचे कंत्राटदार श्री.आर.ए.घुले यांनी सदर योजना प्रभावीपणे राबविण्यात अक्षम्य हलगर्जीपणा केल्याचे स्पष्ट झाले असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, पालघर जिल्ह्यातील डहाणू तालुक्यातील किनार पट्टी लगतच्या गावांसाठी राबविण्यात येणारी पाणी पुरवठा योजना प्रभावीपणे राबविण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गुलाबराव पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) अंशतः खरे आहे.

जल जीवन मिशन अंतर्गत सुधारणात्मक पुर्नजोडणीमधून काही नवीन कामे प्रस्तावित करण्यात आली आहेत. सदर कामांची निविदा मागविण्यात आली असून निविदेअंतर्गत काम राबवून योजना कार्यान्वित करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

शिरोली खुर्द (ता.जुन्नर,जि.पुणे) येथील ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनेचे काम अपूर्ण असल्याबाबत

(११) * ३९५९१ श्रीमती मंजुळा गावीत (साक्री) : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शिरोली खुर्द (ता.जुन्नर,जि.पुणे) ग्रामपंचायतीअंतर्गत मे.कुंदन कन्स्ट्रक्शन, जुन्नर, पुणे यांना जिल्हा परिषद, पुणे ग्रामीण पाणी पुरवठा आदेशान्वये सन २०१० मध्ये नळ पाणी पुरवठा योजनेचे काम देण्यात आले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त कंत्राटदाराने अद्याप सदर काम पूर्ण केलेले नसतांनाही व कार्यारंभ आदेश काढतांना निविदाची रक्कम रु.३८,७९,१७०/- रुपये इतकी असून यापैकी आतापर्यंत ३१,५९,७५०/- रुपये खर्च केल्याचे कागदोपत्री दाखविण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत सहकार मंत्री यांनी दिनांक २५ जून, २०१९ रोजी मा.मुख्यमंत्री महोदयांकडे चौकशी करण्याच्या मागणीच्या अनुषंगाने मा.मुख्यमंत्री महोदयांनी सचिवांना दिलेल्या सुचनेनुसार गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती जुन्नर यांनी कार्यकारी अभियंता (न.पा.पु.) जिल्हा परिषद, पुणे यांना दिनांक २३ डिसेंबर, २०१९ रोजी चौकशी अहवाल सादर केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) तसेच सदर अहवालात नळ पाणी पुरवठा योजना सन २०१० मध्ये मंजूर करण्यात आली असताना संबंधित ठेकेदार, सरपंच आणि अधिकारी यांनी संगनमताने योजना अपूर्णावस्थेत ठेवून शासकीय निधीचा अपहार केल्याचे नमूद करण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, याप्रकरणी चौकशी करून गैरव्यवहार व शासकीय निधीचा अपहार करणा-यांवर कारवाई करण्याची मागणी साक्री येथील लोकप्रतिनिधींनी मा.पाणी पुरवठा व स्वच्छता मंत्री यांच्याकडे दिनांक १० सप्टेंबर, २०२० रोजी लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, उक्त मागणीच्या अनुषंगाने शासनाच्या निधीचा अपहार करणाऱ्या संबंधित कंत्राटदार कंपनीवर व त्यांना पाठिशी घालणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कारवाई करून सदर योजनेचे काम पूर्ण होण्याच्यादृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(७) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. गुलाबराव पाटील :(१) होय, हे खरे आहे.

(२) ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीकडे नळ पाणी पुरवठा योजनेपोटी शासनाकडून व लोकवर्गणीमधून रक्कम रु. ३९,०३,७२४/- जमा करण्यात आली. नळ पाणी पुरवठा योजना कामापोटी ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समिती शिरोली खुर्द यांनी कंत्राटदारास रक्कम रु. ३५,८१,०२६/- अदा केलेली आहे.

(३), (४) व (५) होय, हे खरे आहे.

(६) गट विकास अधिकारी (उ. श्रे.), पंचायत समिती, जुन्नर (पुणे) यांच्या चौकशी अहवालावर मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, पुणे यांना १ महिन्याच्या आत नियमानुसार उचित कार्यवाही करून केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल शासनास सादर करण्याबाबत कळविण्यात आले आहे.

(७) प्रश्न उद्भवत नाही.

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापिठात

झालेल्या गैरव्यवहाराबाबत

(१२) * ३८५४१ श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठवाड्यातील डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापिठातील शुल्क नोंदणी वहीमध्ये रुपये १७.९६ कोटीच्या नोंदी न करणे, विना निविदा रुपये २६.५२ कोटीची खरेदी करणे, सदोष खरेदी प्रक्रियेद्वारे उच्च दर स्विकारून

विद्यापीठ निधीचे ६.८६ कोटी रुपये नुकसान करणे, सदोष प्रदानाद्वारे रुपये ४.६७ कोटीचे अतिरिक्त प्रदान करून यामध्ये कोट्यवधी रुपयांचा गैरव्यवहार झाल्याबाबत गंभीर निरीक्षणे नोंदविण्यात आल्याबाबतचा अहवाल मंत्री महोदयांनी मा.राज्यपाल यांना दिनांक १० डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्या सुमारास सादर केला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील विद्यापीठांनी वार्षिक खर्चाचे लेखा परिक्षण दरवर्षी शासनास सादर करणे आवश्यक असतानाही सदरहू जिल्ह्यातील विद्यापीठांनी मागील सात वर्षांपासूनचे वार्षिक खर्चाचे लेखा विवरण पत्र सादर केले नसल्याची बाब निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू प्रकरणी नेमलेल्या उच्चस्तरीय समितीने शासनास चौकशी अहवाल सादर केला आहे काय, चौकशीचे निष्कर्ष काय आहेत,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने संबंधित दोषीविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. उदय सामंत : (१) हे खरे आहे.

(२) खरे नाही.

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठाने सन २०१९-२० पर्यंतचे वार्षिक लेखे सादर केले आहेत. एस.एन.डी.टी. महिला विद्यापीठ यांचे सन २०१५-१६ पासून तसेच मुंबई विद्यापीठ, मुंबई यांचे सन २०१३-१४ पासूनचे लेखापरिक्षण अहवाल शासनास सादर करण्यात आले नाहीत.

(३) व (४) विद्यापीठातील अनियमितते संदर्भात चौकशीसाठी नेमलेल्या समितीचा अहवाल शासनास प्राप्त झाला असून, सदर अहवालातील नमूद विद्यापीठातील जबाबदार अधिकारी/ कर्मचारी यांचेविरुद्ध कारवाई करण्याबाबत विद्यापीठास सुचना देण्यात येत आहे. सदर अहवालाच्या अनुषंगाने उचित आदेश होणेबाबत मा.राज्यपाल महोदय यांना दि.०९.१२.२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये विनंती करण्यात आली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील प्रदूषणात होत असलेली वाढ रोखण्याबाबत

(१३) * ३९९३४ श्री.सिध्दार्थ शिरोळे (शिवाजीनगर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), डॉ.भारती लव्हेकर (वर्सावा), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.समीर कुणावार (हिंगणघाट), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), श्री.महेश बालदी (उरण), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम), श्री.रोहित पवार (कर्जत जामखेड) : सन्माननीय पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील 'सीएसई' ने प्रसिद्ध केलेल्या अहवालामध्ये महाराष्ट्रातील प्रदूषणाची पातळी वाढत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महाराष्ट्रात 'खराब' आणि 'अत्यंत खराब' हवा असण्याच्या दिवसांची संख्या वाढली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मुंबईत खराब हवा असण्याच्या दिवसांच्या संख्येत दुपटीने वाढ झाली असून स्वच्छ हवा असणाऱ्या दिवसांच्या संख्येत २० टक्क्यांनी घट झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, मुंबईत गत काही महिन्यांपासून हवामानात सातत्याने बदल होत असून सर्व महामार्गावर वाहनांची कोंडी होऊन वायुप्रदूषण होत असल्याने नागरिकांमध्ये श्वसनाच्या विकाराच्या समस्या वाढत आहेत, हे खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. आदित्य ठाकरे : (१) हे अंशतः खरे आहे. दि.२३ जानेवारी २०२२ रोजी सौराष्ट्रामधून आलेल्या वाऱ्यामुळे हवेत सुक्ष्म धुलीकणाचे प्रमाण वाढले होते.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) सर्वसाधारणपणे हिवाळ्याच्या दिवसात हवेतील प्रदूषकांची पातळी जास्त असते. हिवाळ्याच्या दिवसात हवेच्या कमी तापमानामुळे व वेगवान

वाऱ्याच्या अभावाने जमीनीलगतची प्रदुषके ही उंच हवेत मिसळयाचे प्रमाण कमी होते. अन्यथा इतर वर्षभर हवा गुणवत्ता निर्देशांक मुंबईतील सर्व भागात समाधानकारक ते मध्यम प्रमाणात आढळतो.

(५) बृहन्मुंबई महानगरपालिका व महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळाने मुंबई शहरासाठी हवा प्रदुषण नियंत्रणासाठी कृती आराखडयाचा मसुदा तयार केला असून तो मंजुर झाला आहे व त्याची अंमलबजावणी सुरु आहे.

(६) प्रश्न उध्दभवत नाही.

**शिराळा (जि.सांगली) येथील महाराष्ट्र औद्योगिक महामंडळातील
मे.क्लरर्स बायो एनर्जी प्रा.लि. कंपनीमधून सांडपाणी सोडण्यात येत
असल्याने होत असलेले प्रदुषण**

(१४) * ४०७६७ श्री.मानसिंग नाईक (शिराळा) : सन्माननीय पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शिराळा (जि.सांगली) येथील महाराष्ट्र औद्योगिक महामंडळातील मे.क्लरर्स बायो एनर्जी प्रा.लि. कंपनीमधून सोडण्यात येणारे सांडपाणी व इतर टाकावू पदार्थांमुळे आसपासच्या अनेक गावांमध्ये प्रदुषण होत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, परिसरातील गावांमध्ये प्रचंड दुर्गंधी पसरून पाणी प्रदुषित झाल्याने नागरीकांना आजारांची लागण झाली असून मासेही मृत होत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, येथील नागरीकांनी स्थानिक प्रशासनाकडे विनंती अर्ज/ तक्रार दाखल करूनही कोणतीच कार्यवाही न झाल्याने आंदोलन सुरु केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने सदर कंपनीच्या विरोधात गुन्हे दाखल करून कारवाई करणे तसेच सांडपाणी व टाकावू पदार्थ तत्काळ नष्ट करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. आदित्य ठाकरे : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४)

• मे. क्लरर्स बायो एनर्जी प्रा.लि. या कंपनीमधून कच्च्या तळ्या/खड्डयामधून निघणारे लालसर/तांबड्या रंगाचे सांडपाणी बाजूच्या नाल्या ओढयामधून वाहत असल्याबाबतच्या तक्रारी महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडे प्राप्त झाल्या होत्या.

• सदर तक्रारीस अनुसरून महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत केलेल्या चौकशीमध्ये कच्चा लगून मधून सांडपाणी पाझरणे, सांडपाणी व्यवस्थापन न करणे इ. कारणांसाठी सदर कंपनीस दिनांक १७/०८/२०२० रोजी उत्पादन बंदचे आदेश देण्यात आले होते.

• तदनंतर महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत काही अटी व शर्तीच्या अधिन राहून सदर कंपनीस दिनांक १०/१२/२०२१ रोजी उत्पादन सुरु करण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत.

• तदनंतर सदर उद्योगाच्या अनुषंगाने प्राप्त तक्रारीस अनुसरून महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत पुन्हा दिनांक १४/०२/२०२२ रोजी केलेल्या पाहणीदरम्यान आढळून आलेल्या त्रुटीच्या अनुषंगाने सदर उद्योगास महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत दिनांक २४/०२/२०२२ रोजी प्रस्तावित आदेश बजावण्यात आले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जत (जि.सांगली) तालुक्यात खाद्यपदार्थांची
विनापरवाना विक्री होत असल्याबाबत**

(१५) * ३९८३४ श्री.विक्रमसिंह सावंत (जत) : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जत (जि.सांगली) तालुक्यात खाद्यपदार्थांची उघड्यावर विनापरवाना सर्रास विक्री होत असून निकृष्ट दर्जाचे खाद्यतेल, भेसळयुक्त द्रव्य पदार्थ व इतर खाद्यपदार्थ यांची विक्री केली जात असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, दूध व दुग्धजन्य पदार्थ, बेकरीचे पदार्थ, हातगाड्यांवरील चायनीज पदार्थ, वडा-पाव व भेळ तसेच इतर पदार्थात मोठ्या प्रमाणात भेसळ केली जात असून पदार्थाची अवाजवी दराने विक्री होत असून नागरिकांच्या आरोग्यावर याचा दुष्परिणाम होत असून अन्न व औषध प्रशासन विभाग याकडे दुर्लक्ष करित आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, यात दोषी असणाऱ्यांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा कर करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. राजेंद्र शिंगणे : (१) हे अंशतः खरे आहे.

अन्न व औषध प्रशासनाने जत तालुक्यात दि. ०१ एप्रिल २०२१ ते २१ फेब्रुवारी २०२२ या कालावधीत काही ठिकाणी उघड्यावर अन्न पदार्थ विक्री करणाऱ्या ०८ अन्न आस्थापनांची तपासणी करून, तपासणी अहवालातील त्रुटीच्या अनुषंगे त्यांचेविरुद्ध ०८ तडजोड प्रकरणे दाखल करून रु. ३१०००/- इतके तडजोड शुल्क वसूल करण्यात आला आहे. तसेच बेकरी अन्नपदार्थ विक्री करणाऱ्या १ अन्न आस्थापनेच्या तपासणी अहवालातील त्रुटीच्या अनुषंगे तडजोड प्रकरणी रु. ५०००/- इतके तडजोड शुल्क वसूल करण्यात आले आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) दि. १ एप्रिल २०२१ ते २१ फेब्रुवारी २०२२ पर्यंत जत तालुक्यात दुधाचे-५, खाद्यतेल-२, मसाले-२, अन्नधान्य, कडधान्य-६, आयोडाइज्ड मीठ-१ असे एकूण १६ अन्न नमुने विश्लेषणासाठी घेण्यात आले आहेत. वरीलपैकी १ खाद्यतेलाचा नमुना लेबलदोषयुक्त असल्याचा आढळून आलेला आहे, ३ नमुने प्रमाणित दर्जाचे घोषित झाले आहेत व उर्वरीत १२ नमुन्यांचे विश्लेषण अहवाल प्रलंबित आहेत. लेबलदोषयुक्त रिफाईन्ड व्हेजिटेबल तेलाच्या नमुन्याप्रकरणी संबंधितांविरुद्ध न्यायनिर्णय दाखल करण्याची कारवाई घेण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्य परिवहन महामंडळाच्या कर्मचाऱ्यांच्या मागण्याबाबत

(१६) * ३७६५९ श्री.देवेंद्र फडणवीस (नागपूर दक्षिण पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.राम कदम (घाटकोपर पश्चिम), श्री.रवि राणा (बडनेरा), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), अॅड.आकाश फुंडकर (खामगांव), श्री.लक्ष्मण जगताप (चिंचवड), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व), श्री.कुमार आयलानी (उल्हासनगर), डॉ.बालाजी किणीकर (अंबरनाथ), श्रीमती श्वेता महाले (चिखली), श्री.समिर मेघे (हिंगणा), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.समीर कुणावार (हिंगणघाट), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), श्री.महेश बालदी (उरण), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम), डॉ.भारती लव्हेकर (वर्सोवा), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (तुळजापूर), श्री.सुनील राणे (बोरीवली), श्री.राजेंद्र पाटणी (कारंजा), श्री.योगेश सागर (चारकोप), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), कॅप्टन आर. सेल्वन (सायन-कोळीवाडा), श्री.सुरेश (राजूमामा) भोळे (जळगाव शहर), श्री.रईस शेख (भिवंडी पूर्व), श्री.शिरीष चौधरी (रावेर), श्रीमती नमिता मुंदडा (केज), श्री.संजय जगताप (पुरंदर), श्री.पृथ्वीराज चव्हाण (कराड दक्षिण), श्री.नानाभाऊ पटोले (साकोली), श्री.जयकुमार गोरे (माण), श्री.राहूल कुल (दोंड), श्री.नामदेव ससाने (उमरखेड), श्री.अभिमन्यु पवार (औसा), श्री.हरिष पिंपळे (मुर्तिजापूर) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्य शासनात एस.टी कर्मचाऱ्यांच्या विलीनीकरणाच्या मागणीसाठी गत पावणेदोन महिन्यांपासून कर्मचाऱ्यांनी संप पुकारला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, बससेवा पूर्णतः बंद असल्याने ग्रामीण भागातील नागरिकांचे, शालेय विद्यार्थ्यांचे अतोनात हाल होत आहेत हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, एस.टी कामगारांचे वेतन नियमित होत नसल्याने तसेच त्यांना ७ व्या वेतन आयोगानुसार किमान वेतन देखील मिळत नसल्यामुळे कर्मचाऱ्यांना अनेक आर्थिक अडचणींना सामोरे जावे लागत आहे, परिणामी सुमारे ५७ एस.टी कर्मचाऱ्यांनी आत्महत्या केल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, आत्महत्या केलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या कुटुंबियांना शासकिय सेवेत घेण्याबाबतचे आश्वासन मा.परिवहन मंत्री यांनी देवूनही अद्याप एकाही आत्महत्याग्रस्त एस.टी कर्मचाऱ्यांच्या वारसांना नोकरी देण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, एस.टी.च्या संपकरी कर्मचाऱ्यांच्या मागण्यांवर सहानुभूतीपूर्वक विचार करून मार्ग काढण्याऐवजी सुमारे १०५०० कर्मचाऱ्यांना निलंबित करण्यात आले आहे हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, कोरोनाकाळात मृत्यूमुखी पडलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या वारसांना ५० लक्ष रुपयांचा विमा अद्याप वितरीत केला नसून अनेक कर्मचाऱ्यांची वैद्यकीय देयके देखील प्रलंबित असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(७) असल्यास, एस.टी महामंडळाचे शासनाच्या परिवहन विभागात विलीनीकरण करून कर्मचाऱ्यांच्या रास्त मागण्या मंजूर करणेबाबत शासनस्तरावर काय कार्यवाही करण्यात आली आहे, नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. अनिल परब : (१) रा.प. कर्मचाऱ्यांनी दि. २९.१०.२०२१ रोजीच्या मध्यरात्री पासून कोणतीही पुर्वसूचना न देता संप सुरु केले आहे.

(२) होय

(३) रा.प. महामंडळात माहे मार्च २०२० ते नोव्हेंबर पर्यंत ३६ कर्मचाऱ्यांनी आत्महत्या केल्याचे निदर्शनास आले आहे. सदर आत्महत्या कारणे वेगवेगळी व भिन्न स्वरूपाची आहेत, असे प्राथमिक चौकशीत निदर्शनास आले आहे.

(४) रा.प.सेवेत असताना मृत पावलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या एका अवलंबितास रा.प.महामंडळात नोकरी अथवा नोकरी ऐवजी रु.१० लाख इतके आर्थिक सहाय्य देण्याबाबतच्या सुचना सर्व घटक कार्यालयांना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. आत्महत्या केलेल्या रा.प.कर्मचाऱ्यांच्या एकूण २५ अवलंबितांनी अनुकंपा तत्त्वावर नोकरी मिळण्याकरीता अर्ज सादर केले असून, त्यापैकी ०८ उमेदवारांचे वय कमी असल्याने व त्यांचे शिक्षण सुरु असल्याने, त्यांचा नोकरीकरीता हक्क राखून ठेवण्यात आला आहे. १४

प्रकरणांमध्ये उमेदवारांनी अदयाप कागदपत्र सादर केली नाहीत. कागदपत्रांची पुर्तता करून घेण्याची कार्यवाही सुरु आहे. ०३ उमेदवारांची प्रकरणे मंजूर केली असून. त्यांना रिक्त जागे अभावी प्रतिकक्षा यादीवर ठेवण्यात आले आहेत. आत्महत्या केलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या ०१ वारसाने नोकरी ऐवजी रुपये दहा लाख इतके आर्थिक सहाय्य मिळणेकरीता अर्ज सादर केला मात्र आवश्यक कागदपत्रांची पुर्तता केलेली नाही.

(५) दि. २५.०२.२०२२ पर्यंत संपावर गेलेल्या ११२१३ रा.प. कर्मचाऱ्यांवर निलंबनाची कारवाई करण्यात आली असून ९७३० कर्मचाऱ्यांना बडतर्फ करण्यात आले आहे. तसेच दि.२१.०२.२०२२ पर्यंत २१२६ कर्मचाऱ्यांची सेवा समाप्तीची कारवाई करण्यात आली आहे.

(६) कोविड-१९ विषाणूच्या प्रादुर्भावाने दि.३१.१२.२०२१ पर्यंत ३०८ रा.प. कर्मचाऱ्यांचा मृत्यू झाला आहे. परिपत्रक क्र.१३/२०२० मधील अटी शर्ती नुसार पात्र ठरलेल्या १० कर्मचाऱ्यांच्या वारसांना रु.५० लाख विमा कवच / सानुग्रह अनुदान रक्कम अदा करण्यात आली आहे. रु.५० लाख विमा कवच / सानुग्रह अनुदान योजनेचा ज्या कर्मचाऱ्यांच्या वारसांना लाभ मिळू शकत नाही. अशा कर्मचाऱ्यांना रु.५ लाख देण्याबाबत मा. परिवहन मंत्री तथा अध्यक्ष म.रा.मा.प. महामंडळ यांनी केलेल्या घोषणेचा अनुषंगाने एकुण २४५ कर्मचारी पात्र ठरले. ८१ कर्मचाऱ्यांच्या वारसांच्या खात्यावर आर्थिक मदत जमा करण्यात आली आहे. उर्वरीत दाव्यांमध्ये कामदपत्रांची पुर्ततेनुसार मृत कर्मचाऱ्यांच्या वारसांच्या खात्यावर रक्कम जमा करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. निधीच्या उपलब्धतेनुसार वैद्यकीय देयके अदा करण्यात येत आहेत.

(७) मा.उच्च न्यायालय. मुंबई, यांनी दिलेल्या आदेशानुसार शासन निर्णय क्र.एसटीसी-११२१/प्र.क्र.३०२/परि/१ दि.०८ नोव्हेंबर, २०२१ अन्वये त्रिसदस्यीय समिती गठीत करण्यात आली आहे. समितीने त्याचे कामकाज १२ आठवड्यात पूर्ण करून त्याचा अहवाल मा.मुख्यमंत्री, महोदयांचे मत/शिफारशीसह मा.उच्च न्यायालय,मुंबई यांना सादर करण्यात आले असून मा.मंत्रीमंडळासमोर दि.०२.०३.२०२२ रोजी करण्यात आला आहे.

**मौजे चांदोरी, सायखेडा, करंजगाव, शिंगवे (ता.निफाड, जि.नाशिक)
येथील नागरीकांना गोदावरी नदीतील दुषित
पाण्याचा पुरवठा होत असल्याबाबत**

(१७) * ३८३३४ श्री.दिलीपराव बनकर (निफाड) : सन्माननीय पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोदावरी (ता.निफाड, जि.नाशिक) नदीपात्रात महानगरपालिका व औद्योगिक वसाहतीमधून सोडण्यात येणारे प्रदूषित पाणी तसेच नदीत वाढलेल्या पानवेलींमुळे तेथे दुषित पाणी साचून रहात असल्याने यावर उपाययोजना करण्याची मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी माहे मार्च, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान शासनाकडे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, चांदोरी, सायखेडा, करंजगाव, शिंगवे (ता.निफाड, जि.नाशिक) इत्यादी गावांच्या परिसरातील नदीकाठच्या गावांना दुषित पाण्यामुळे डेंगू, मलेरिया सारख्या आजारांच्या प्रारुभावास सामोरे जावे लागत असून नागरिकांच्या आरोग्याचा गंभीर प्रश्न निर्माण झालेला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने औद्योगिक वसाहतीतील पाणी गोदावरी नदीत जाऊ नये तसेच नदीपात्रातील वाढलेल्या पानवेली काढून टाकण्याच्या दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. आदित्य ठाकरे : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) • उद्योगांतून निर्माण होणाऱ्या सांडपाण्यावर प्रक्रिया करून, प्रक्रियाकृत सांडपाण्याचा पुनर्वापर बागबगीचेसाठी करण्यात येत असल्याने उद्योगांतून निर्माण होणारे कोणतेही विनाप्रक्रिया सांडपाणी थेट गोदावरी नदीपात्रात सोडले जात नाही.

• नाशिक शहरातील प्रक्रियाकृत घरगुती सांडपाणी व आजुबाजुच्या खेड्यातून विना प्रक्रिया नदीत मिसळणाऱ्या घरगुती सांडपाण्यामुळे गोदावरी नदी पात्रामध्ये जलपर्णी निर्माण होते. नाशिक महानगरपालिका हद्दीत गोदावरी नदी पात्रात वाढलेल्या पाणवेली Trash Skimmer ने वेळोवेळी काढण्यात

येतात.

- गोदावरी नदीपात्रालगतच्या खेड्यातून गोदावरी नदीमध्ये मिसळणाऱ्या विनाप्रक्रिया घरगुती सांडपाण्यावर पुर्णतः प्रक्रिया करण्याबाबत महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने दिनांक २२/०१/२०२१ रोजी जल कायदा, १९७४ अंतर्गत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परीषद, नाशिक यांना निर्देश दिलेले आहे.
- नाशिक महानगरपालिका हद्दीमधून गोदावरी नदीमध्ये मिसळणाऱ्या विना प्रक्रिया घरगुती सांडपाण्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने नाशिक महानगरपालिकेस दिनांक ३१/०८/२०२० रोजी कारणे दाखवा नोटिस व दिनांक ०६/०१/२०२१ रोजी जल (प्रदूषण प्रतिबंध व नियंत्रण) कायदा, १९७४ नूसार निर्देश दिले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्य शासनाने सुरु केलेल्या शिव भोजन थाळी केंद्राबाबत

(१८) * ३७६७३ श्री.लहू कानडे (श्रीरामपूर), डॉ.बालाजी किणीकर (अंबरनाथ), श्री.रमेश नानासाहेब बोरनारे (सर) (वैजापूर), श्री.चेतन तुपे (हडपसर), श्रीमती यामिनी यशवंत जाधव (भायखळा), श्री.धर्मरावबाबा आत्राम (अहेरी), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.देवेंद्र फडणवीस (नागपूर दक्षिण पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.राम कदम (घाटकोपर पश्चिम), श्री.रवि राणा (बडनेरा), श्री.अभिमन्यु पवार (औसा), श्री.श्रीनिवास वनगा (पालघर) : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य शासनाने सुरु केलेल्या "शिव भोजन थाळी" केंद्राचे चालक यांच्याकडून शिव भोजन थाळी वाटपाच्या खोट्या नोंदी दाखवून शासनामार्फत मिळणाऱ्या अनुदानाच्या रक्कमेत गैरव्यवहार करत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, केंद्र चालकांनी दिनांक ३१ जानेवारी, २०२२ रोजी पर्यंत शिवभोजन केंद्रात सीसीटीव्ही कॅमेरे बसवावेत असे आदेश राज्याच्या अन्न व

नागरी पुरवठा विभागाने काढले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, अन्न व नागरी पुरवठा विभागाच्या आदेशान्वये किती केंद्र चालकांनी आतापर्यंत सीसीटीव्ही कॅमेरे लावण्याचे काम पूर्ण केले आहे तसेच त्याची सद्यःस्थिती काय आहे,

(४) नसल्यास, त्यांचेवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येणार आहे?

श्री. छगन भुजबळ : (१), (२), व (३) हे खरे नाही. राज्यात शिवभोजन योजनेची अधिक प्रभावीपणे अंमलबजावणी करणे तसेच कार्यरत शिवभोजन केंद्रांवर परिणामकारक नियंत्रण ठेवण्याकरीता शासन निर्णय दि.२७.१२.२०२१ अन्वये राज्यातील सर्व शिवभोजन केंद्रांमध्ये दि.३१.०१.२०२२ पर्यंत सी.सी.टी.व्ही. यंत्रणा बसविण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत. दि.३१.०१.२०२२ पर्यंत राज्यातील एकूण १,०३० शिवभोजन केंद्रांमध्ये केंद्रचालकांनी स्वःखर्चाने सीसीटीव्ही यंत्रणा बसविली आहे. उर्वरित शिवभोजन केंद्रांमध्ये सीसीटीव्ही यंत्रणा बसविण्यासाठी दि. २८.०२.२०२२ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांसाठी स्वच्छतागृहे उपलब्ध करण्याबाबत

(१९) * ३९६४१ श्रीमती मोनिका राजळे (शेवगांव - पाथर्डी), श्री.संतोष बांगर (कळमनुरी), श्रीमती श्वेता महाले (चिखली) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील एकुण सव्वा लाख शाळांमध्ये दिव्यांग मुला-मुलींसाठी स्वच्छतागृहे नसल्याचे भौतिक सुविधांची माहिती यु डायस प्रणाली वरून दिसून येत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, स्वच्छता गृहाअभावी दिव्यांग मुला-मुलींची गैरसोय होत आहे हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, दिव्यांग विद्यार्थ्यांसाठी स्वच्छता गृहे उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) हे खरे नाही.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३) ज्या शाळांमध्ये दिव्यांग मुला-मुलींसाठी स्वच्छतागृहे उपलब्ध नाहीत, त्या शाळांमध्ये विशेष गरजा असणा-या बालकांसाठी शौचालये (CWSN Friendly Toilet) बांधणे, कमोड चेअरची खरेदी करणे, तसेच भारतीय शौचकुपांवार विशेष खुर्ची (Foldable/Modified Chair) ठेवून सुविधा देण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

वसमत (जि.हिंगोली) येथील गोदामातील धान्यसाठ्याच्या सुरक्षेबाबत

(२०) * ३९९४३ श्री.चंद्रकांत ऊर्फ राजुभैय्या रमाकांत नवघरे (बसमत) :
सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील
गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वसमत तालुक्यात (जि.हिंगोली) १६८ स्वस्त धान्य दुकानदारांना धान्यसाठा पुरविण्यासाठी जुन्या तहसिल भागात एक व मौ.कुरुंदा (ता.वसमत) येथे एक अशी प्रत्येकी १ हजार ८० मॅट्रीक टन धान्यसाठा साठविण्याची क्षमता असलेली दोन शासकीय गोदामे आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर शासकीय गोदामात गहू, तांदुळ, साखर यासह अन्य धान्यसाठा असून येथे रखवालदार नसल्यामुळे गोदामातील धान्यसाठ्याची चोरी होत असल्याने दिवसागणिक धान्यसाठा कमी होत असल्याचे तसेच दोन्ही गोदामांना कुलुप लावले जात नसल्यामुळे तेथे रात्री दारुपाट्यांसह इतरही अवैध प्रकार घडत असल्याचे दिनांक १० जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, वसमत शहरातील शासकीय गोदामाच्या सुरक्षेसाठी एका शिपायाची नियुक्ती केली असून कुरुंदा येथील शासकीय गोदामाच्या

सुरक्षेसाठी शिपायाची नियुक्ती केली जाणार असल्याचे पुरवठा अधिकारी, वसमत यांच्याकडून सांगण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, प्रत्यक्षात मात्र सदर दोन्ही शासकीय गोदामाच्या सुरक्षेसाठी अद्याप रखवालदार नेमण्यात आले नसल्याचे चौकशीअंती निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, धान्यसाठा सुरक्षा महत्वाची असताना अद्याप सुरक्षा रक्षक नियुक्त न करण्याची कारणे काय आहेत तसेच याप्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली अथवा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. छगन भुजबळ : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) धान्यसाठा चोरी होत असल्याची तक्रार प्राप्त झालेली नाही तसेच धान्य दिवसागणिक कमी झालेले आढळून आलेले नाही.

शासकीय गोदामपाल दरारोज धान्य वाटप झाल्यानंतर कुलूप लावून त्यांच्या सहीने सिल करतात. तसेच गोदामाच्या आवारातील संरक्षक भिंतीवरील गेटला सुध्दा कुलूप लावतात. त्यामुळे असा कुठलाच प्रकार आढळून आला नाही.

(३), (४) व (५) वसमत तालुक्यातील शासकीय गोदामाकरिता रखवालदाराचे १ पद मंजूर असून सद्यस्थितीत रिक्त आहे.

तथापि, तहसिल कार्यालयात कार्यरत ३ शिपायापैकी एका शिपायाची नियुक्ती रखवालदार व तत्सम कामाकरिता शासकीय धान्य गोदाम, वसमत येथे करण्यात आली आहे.

रिक्त पदसंख्या भरण्याकरिता आवश्यक कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गंगाखेड (जि.परभणी) तालुक्यात पुरविण्यात येणारा पोषण आहार
निकृष्ट दर्जाचा असल्याबाबत**

(२१) * ३९४७६ श्री.रत्नाकर गुट्टे (गंगाखेड) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गंगाखेड तालुक्यात (जि.परभणी) पोषण आहार योजनेतून पुरविला जाणारा आहार हा अत्यंत निकृष्ट दर्जाचा असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, अन्नधान्य व पोषण आहार विद्यार्थ्यांना वितरण होत नसल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदरहू प्रकरणात दोषी असणाऱ्यांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली आहे वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्य ग्राहक आयोग तसेच जिल्हा ग्राहक तक्रार निवारण
आयोगातील पदे रिक्त असल्याबाबत**

(२२) * ३८९७१ श्री.लक्ष्मण जगताप (चिंचवड) : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) ग्राहक संरक्षण कायद्यानुसार जिल्हा ग्राहक तक्रार निवारण आयोगाकडे तक्रार दाखल झाल्यापासून ९० दिवसात आदेश देणे बंधनकारक असतांना राज्य ग्राहक आयोगाचे मुख्य पीठ, परिक्रमा खंडपीठे आणि जिल्हा ग्राहक तक्रार निवारण आयोगांपुढे ग्राहकांची हजारो प्रकरणे मागील सहा ते सात वर्षांपासून प्रलंबित आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, राज्यात ग्राहकांच्या हितासाठी स्थापन करण्यात आलेल्या राज्य ग्राहक आयोग आणि विविध जिल्हा ग्राहक तक्रार निवारण आयोगातील अनेक सदस्यांची पदे रिक्त असल्याने न्यायाच्या प्रतिक्षेत असलेला ग्राहकाला नाहक मनस्ताप सहन करावा लागत असल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, राज्यातील विविध जिल्हा ग्राहक तक्रार निवारण

आयोगांमध्ये अध्यक्ष व सदस्यांची अकरा आणि कर्मचाऱ्यांची शेकडो पदे तसेच राज्य ग्राहक आयोगात देखील सदस्य आणि कर्मचाऱ्यांची अनेक पदे रिक्त असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने राज्य ग्राहक आणि विविध जिल्हा ग्राहक तक्रार निवारण आयोगांतील रिक्त पदे तातडीने भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. छगन भुजबळ : (१) अंशतः खरे आहे.

राज्य ग्राहक तक्रार निवारण आयोग व जिल्हा ग्राहक तक्रार निवारण आयोग यांच्याकडे माहे डिसेंबर, २०२१ अखेर प्रलंबित असलेल्या तक्रारींची एकूण संख्या ९४९२२ इतकी आहे. प्रत्येक प्रलंबित तक्रारीचा कालावधी प्रकरणपरतवे भिन्न असून ग्राहक संरक्षण अधिनियम, २०१९ नुसार ज्यामध्ये वस्तूच्या विश्लेषण किंवा तपासणीची आवश्यकता नसेल, अशी तक्रार विरोधी पक्षकाराला नोटीस प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून ९० दिवसांच्या आत निकाली काढण्याची तरतूद आहे. तर ज्यामध्ये विश्लेषण किंवा तपासणीची आवश्यकता आहे, त्यामध्ये प्रतिवाद्यास नोटीस प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून पाच महिन्यांच्या आत तक्रार निकाली काढण्याची तरतूद आहे. या कालावधीनंतर तक्रार निकाली काढण्यात येत असल्यास आयोगाने अशा विलंबाची कारणे लेखी नमूद करण्याबाबत तरतूद आहे.

(२) (३) व (४) राज्य ग्राहक तक्रार निवारण आयोग व जिल्हा ग्राहक तक्रार निवारण आयोग यांचे अध्यक्ष व सदस्य अशी एकूण १३२ पदे मंजूर असून त्यापैकी ३५ पदे रिक्त आहेत. यामध्ये राज्य आयोगाचे अध्यक्ष-१ पद व सदस्य-७ पदे आणि जिल्हा आयोग अध्यक्ष-१४ व सदस्य-१३ पदांचा समावेश आहे.

राज्य आयोगातील ८ व जिल्हा आयोगातील २५ अध्यक्ष व सदस्य अशी एकूण ३३ रिक्त पदे भरण्यासाठी राज्य शासनाने सन २०२१ मध्ये पद भरती प्रक्रिया राबविली होती. तथापि, मा.उच्च न्यायालय, मुंबई खंडपीठ नागपूर यांनी रिट याचिका क्र.१०९६/२०२१ व जनहित याचिका क्र.११/२०२१

मधील दि.१४.०९.२०२१ च्या आदेशान्वये केंद्र शासनाच्या या संदर्भातील नियमाच्या तरतूदी अवैध ठरवून सदर प्रक्रिया रद्द केली आहे. या प्रकरणी केंद्र शासनाने तसेच राज्य शासनाने मा. सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका दाखल केल्या असून त्या न्यायप्रविष्ट आहेत.

राज्य ग्राहक तक्रार निवारण आयोग व जिल्हा ग्राहक तक्रार निवारण आयोगाच्या कर्मचाऱ्यांची १३४ पदे रिक्त आहेत. ग्राहक संरक्षण अधिनियम, १९८६ व्यपगत झाला असून दि.२०.०७.२०२० पासून नवीन ग्राहक संरक्षण अधिनियम, २०१९ लागू झाला आहे. त्यामुळे २०१४ च्या सेवाप्रवेश नियमानुसार पदभरती करणे वैधानिकदृष्ट्या योग्य होणार नसल्याने नव्याने नियम अधिसूचित करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बर्दापूर (ता.अंबाजोगाई जि.बीड) फाट्याजवळ लातूर-औरंगाबाद
एसटी व माल मोटारीचा झालेला अपघात**

(२३) * ३७७५३ श्री.मंगेश कुडाळकर (कुर्ला), श्रीमती यामिनी यशवंत जाधव (भायखळा), श्री.संजय पोतनीस (कलिना) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) बर्दापूर (ता.अंबाजोगाई, जि. बीड) फाट्याजवळ लातूर-औरंगाबाद एसटी व माल मोटारीचा दिनांक ९ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास पाईप घेऊन जाणाऱ्या मालमोटारीची टक्कर होऊन झालेल्या अपघातात ४ प्रवाश्यांचा मृत्यू व १४ प्रवासी गंभीर जखमी झाल्याची घटना घडली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या अपघाताची चौकशी करण्यात आली आहे काय, चौकशीत काय निष्पन्न झाले व त्यानुसार मृत प्रवाश्यांच्या कुटुंबियांना तसेच अपघातात जखमी झालेल्यांना शासनाने किती आर्थिक मदत केली, केलेल्या कार्यवाहीची सद्यःस्थिती काय आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड.अनिल परब : (१) होय.

(२) सदर अपघाताची रा.प. खात्यामार्फत चौकशी करण्यात आली असून प्रथमदर्शनी अपघातास रा.प.बस चालक व त्रयस्थ वाहन मालवाहू ट्रक चालक

हे दोघेही जबाबदार असल्याचे आढळून आले आहे. रा.प.बस चालकावर खातेनिहाय प्रमादीय कारवाई करण्यात आली असून निलंबित करण्यात आले आहे.

सदर अपघातातील 03 मृत प्रवाशी व 01 मृत वाहक यांचे वारसांस प्रत्येकी रु.10,000/- इतकी आर्थिक तात्कालीक मदत देण्यात आली आहे. मृत प्रवाशी यांचे वारसांस अपघात नुकसान भरपाई मागणीस्तव पी फॉर्म देण्यात आले आहेत. मृत वाहक यांचे वारसांस श्रमिक नुकसान भरपाई कायद्यानुसार नुकसान भरपाई अदा करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. रा.प.बसमधील 06 जखमी व्यक्तींना प्रत्येकी रु.1000/- प्रमाणे एकुण रु.6000/- आर्थिक तात्कालीक मदत व अपघात नुकसान भरपाई मागणीस्तव पी फॉर्म देण्यात आले आहेत. उर्वरीत 06 प्रवाशांना किरकोळ दुखापत असल्याने ते उपचार घेऊन परस्पर निघून गेल्याने त्यांना आर्थिक तात्कालीक मदत देता आली नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबईतील वरळी आरटीओ कार्यालय दलालांमार्फत
चालविण्यात येत असल्याबाबत**

(२४) * ३९९५४ श्री.मंगलप्रभात लोढा (मलबार हिल) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील वरळी आरटीओ कार्यालय दलालांमार्फत चालवत असल्याचे निदर्शनास आल्यामुळे परिवहन आयुक्तांनी याची दखल घेऊन वरळी प्रादेशिक परिवहन अधिकाऱ्यांना खुलासा सादर करण्याचे आदेश दिले असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ च्या तिसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सहाय्यक प्रादेशिक परिवहन अधिकारी व्यवसाय कर तथा माहिती अधिकाऱ्यांची केबीन वापरून दलाल नस्त्या तयार करित असल्याने आरटीओ कामासाठी येणाऱ्या नागरिकांना अधिकारी व दलाल यातील फरक कळत नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. अनिल परब : (१) दिनांक २२/०१/२०२२ रोजी दैनिक सकाळमध्ये “वरळीच्या आरटीओत एजंटराज” या शीर्षकाखाली बातमी प्रसिध्द झाली आहे.

सदर बातमीच्या अनुषंगाने परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी प्रादेशिक परिवहन अधिकारी, मुंबई (पूर्व) यांना अहवाल सादर करण्याबाबत निर्देश दिले होते.

(२) नाही.

(३) व (४) या प्रकरणी अधिकाऱ्यांच्या अनुपस्थितीत कार्यालयातील कॅबिनचा उपयोग बाहेरील व्यक्ती करण्याबाबत सदर बातमीच्या अनुषंगाने प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, मुंबई (पूर्व) यांच्यामार्फत दिनांक २७/०९/२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये पोलीस ठाणे, वरळी यांना कळविण्यात आले आहे. प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, वरळी या कार्यालयात अशा घटना न घडण्यासाठी एक सहायक मोटार वाहन निरीक्षक व शिपाई यांची नेमणूक करण्यात आली आहे.

श्रीगोंदा (जि.अहमदनगर) येथे स्वस्त धान्याचा काळाबाजार होत असल्याबाबत

(२५) * ३८२५७ श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी) : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात स्वस्त धान्य दुकानांमधील धान्याची अफरातफर रोखण्यासाठी शासनाने ई-पॉस मशीनवर रेशनकार्डधारकाचे अंगठ्याचे ठसे नोंदवणे सक्तीचे केले असतांना श्रीगोंदा (जि.अहमदनगर) येथील काही दुकानदारांकडून रेशनकार्डधारकांचे ई-पॉस मशीनवर अगोदरच अंगठ्याचे ठसे नोंदवून धान्य नंतर देण्यात येणार असल्याचे सांगण्यात येत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ई-पॉस मशीनवर मागील महिन्यांच्या अंगठ्याच्या ठशांची नोंद घेण्याची सोय नाही असे कारण देऊन धान्य पुरवठाही होण्यास विलंब लागणार असल्याचे कारण सांगून दुकानदार अगोदरच अंगठ्याच्या ठशांची नोंदणी घेऊन ठेवतात तथापि त्यांना धान्य वितरण न करता स्वस्त धान्याचा काळाबाजार करित असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, श्रीगोंदा तालुक्यात १२४ स्वस्त धान्य दुकानांवर माहे ऑक्टोबर-नोव्हेंबर, २०२१ मध्ये पुरवठा विभागाच्या विशेष पथकाने केलेल्या धान्याच्या तपासणी दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार लाभार्थ्यांची फसवणूक करून गैरव्यवहार करणाऱ्या किती दुकानदारांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. छगन भुजबळ : (१), (२), (३) व (४) जिल्हा पुरवठा अधिकारी, अहमदनगर कार्यालयामार्फत श्रीगोंदा तालुक्यातील ११५ रास्त भाव दुकानांच्या करण्यात आलेल्या आकस्मिक तपासणी दरम्यान आढळून आलेल्या काही अनियमिततेबाबत जिल्हा पुरवठा अधिकारी, अहमदनगर यांचेकडून चौकशी सुरु आहे.

सदर चौकशीमध्ये आढळणाऱ्या दोषांच्या अनुषंगाने संबंधित रास्त भाव दुकानदारांवर कारवाई सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात जल जीवन मिशन अंतर्गत खर्चाच्या नोंदीत १४२ कोटी रुपयांची तफावत असल्याबाबत

(२६) * ४०२५५ श्रीमती श्वेता महाले (चिखली) : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात जल जीवन मिशन अंतर्गत खर्चाची सार्वजनिक वित्तीय प्रबंधन सेवा (पी एफ एम एस) प्रणालीवर झालेली नोंद व त्यानंतर संगणकीय आय एम आय एस प्रणालीवरील नोंदी घेण्यात आलेल्या आहेत हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, त्यामध्ये सुमारे १४२ कोटी रुपयांची तफावत असल्याचे दिनांक ५ जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने जीवन प्राधिकरणासह सर्व संबंधित यंत्रणांना पत्र पाठवून तातडीने नोंद व माहिती

सादर करण्याचे आदेश दिले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त आदेशानुसार याबाबत सर्व यंत्रणांनी नोंदी घेऊन तफावत दूर करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गुलाबराव पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) होय, हे खरे आहे.

(४) याबाबत राज्य पाणी व स्वच्छता मिशन स्तरावरून संबंधित यंत्रणांसमवेत वेळोवेळी व्हिडिओ कॉन्फरन्सद्वारे बैठक आयोजित करून तफावतीबाबत माहिती मागविण्यात येत आहे. प्राप्त माहितीची छाननी मिशनस्तरावर करण्यात येत असून जिल्हा यंत्रणांद्वारे झालेला प्रत्यक्ष खर्च, PFMS वरील खर्च व IMIS वरील खर्च यांचा ताळमेळ घालण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

खारेपाट (ता.पेण, जि.रायगड) भागात शहापाडा धरणातील अशुद्ध व गढूळ पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा होत असल्याबाबत

(२७) * ३७७१९ श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.समीर कुणावार (हिंगणघाट), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), श्री.महेश बालदी (उरण), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम), डॉ.भारती लव्हेकर (वर्सावा) : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खारेपाट (ता.पेण, जि.रायगड) भागात कोटयवधी रूपयांचा निधी खर्च करूनही शहापाडा धरणातून अशुद्ध व गढूळ पाण्याचा पुरवठा होत असल्याने नागरिकांच्या आरोग्यास धोका निर्माण झाला असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, संबंधित विभागाच्या अधिका-यांच्या दुर्लक्षामुळे उक्त धरणावर बसविण्यात आलेले जलशुध्दीकरण संयंत्र कित्येक वर्ष बंद असल्यामुळे लाखो रूपये खर्च करूनसुद्धा विभागातील नागरिकांना शुद्ध व मुबलक पाणी मिळत नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत

काय आढळून आले व त्यानुषंगाने शहापाडा धरणाकडे दुर्लक्ष करणा-या संबंधीत विभागाच्या अधिका-यांवर कारवाई करून येथील नागरिकांना शुद्ध व मुबलक पाणी पुरवठा होण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, असल्यास, कार्यवाहीचे स्वरूप काय,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गुलाबराव पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

धरणातील पाणी साठा संपल्यामुळे अशुद्ध व गढूळ पाणी पुरवठा झाला होता. त्यामुळे सदरचा पाणी पुरवठा त्वरीत बंद करण्यात आला. मात्र, सदरस्थितीत सिडकोकडून पाणी उपलब्ध करून शुद्ध पाणी पुरवठा करण्यात येत आहे.

(२) हे खरे नाही.

शहापाडा धरणावर बसविण्यात आलेले जलशुद्धीकरण संयंत्र सुस्थितीत व सुरू असून, विभागातील नागरिकांना शुद्ध पाणी पुरवठा होत आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पालघर जिल्हा परिषदेत अपंग एकात्मिक शिक्षण योजनेंतर्गत
शिपाई पदांसाठी उमेदवारांची बेकायदा भरती केल्याबाबत**

(२८) * ४०६४६ श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पालघर जिल्हा परिषदेत अपंग एकात्मिक शिक्षण योजनेंतर्गत शिपाई पदांसाठी उमेदवारांची बेकायदा भरती झाली होती हे तत्कालिन मंत्री महोदयांनी दिनांक २३ मार्च, २०१८ रोजी तारांकित प्रश्नाला दिलेल्या उत्तरात मान्य केले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत तत्कालीन मंत्री महोदयांनी या प्रकरणाच्या सखोल चौकशीसाठी विशेष तपास पथक (S.I.T.) नेमले होते, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर चौकशी पथकाने सादर केलेल्या अहवालातील निष्कर्ष काय आहे व सदरहू अहवाल प्रसिद्ध करण्यात आला आहे काय,

(४) असल्यास उक्त प्रकरणी नेमलेल्या चौकशी समितीच्या अहवालात आढळून आलेल्या दोषी अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात

येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) दिनांक २३ मार्च, २०१८ रोजीच्या उत्तरात तत्कालिन मंत्री महोदयांनी समर्थन संस्थेने लेखी पत्राद्वारे मागणी केली असल्याचे मान्य केले होते.

(२) होय.

(३) व (४) विशेष चौकशी पथकाने (एस.आय.टी.) चौकशी अहवाल निष्कर्षासह शासनास सादर केला असून, त्यावर शासनस्तरावर कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नळदुर्ग (ता.तुळजापूर, जि.उस्मानाबाद) शहरातील पाणी पुरवठ्याबाबत

(२९) * ३९१८५ श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (तुळजापूर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नळदुर्ग (ता.तुळजापूर, जि.उस्मानाबाद) शहरास पाणी पुरवठा होण्यासाठी सुमारे ५० वर्षांपूर्वी शहरामध्ये जलकुंभ उभारण्यात आले होते त्यापैकी एक मनोरा पध्दतीने बांधण्यात आलेला जलकुंभ जीर्ण झालेला असून त्याची कालमर्यादा संपुष्टात आल्याने तो कधीही कोसळण्याची शक्यता निर्माण झाल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०२१ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नळदुर्ग शहराची वाढती लोकसंख्या पाहता व सद्यःस्थितीत असलेल्या जलकुंभाची क्षमता कमी असल्याने शहरास आवश्यक असलेला पाणी पुरवठा करणे शक्य होणार नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, नवीन अधिक क्षमतेचा जलकुंभ उभारण्यासाठी लागणारा निधी तसेच प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) व (४) नळदुर्ग नगरपरिषदेमार्फत शहरात ६.२० लक्ष लिटर्स क्षमतेची नवीन उंच पाण्याची टाकीचे बांधकाम करण्याच्या कामाचे नगरपरिषदेचे नियोजन आहे.

• तसेच, महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत नळदुर्ग शहर नवीन पाणीपुरवठा प्रकल्प प्रस्तावित करण्याचे नगरपरिषदेचे नियोजन असून सदर प्रकल्पास तांत्रिक मान्यतेअंती नळदुर्ग शहर पाणीपुरवठा प्रकल्पाबाबत नगर परिषद प्रशासन संचालनालय मार्फत सविस्तर प्रकल्प अहवाल शासनाकडे प्राप्त झाल्यानंतर सदर प्रकल्पास महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत विचारात घेण्यात येईल.

नर्सी नामदेव (ता.कळमनुरी, जि.हिंगोली) येथील स्वस्त धान्य दुकानात निकृष्ट दर्जाच्या गव्हाचे वाटप करण्यात आल्याबाबत

(३०) * ३८७१२ श्री.संतोष बांगर (कळमनुरी) : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नर्सी नामदेव (ता.कळमनुरी, जि.हिंगोली) येथील पोलिसांनी स्वस्त धान्याच्या दुकानातून जप्त केलेल्या ३२ क्विंटल गव्हाच्या नमून्याची औरंगाबाद येथील प्रयोगशाळेत तपासणी केली असता सदर अहवालात गहू खाण्यास अयोग्य असल्याचे नमुद केल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०२१ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. छगन भुजबळ : (१) व (२) अंशतः खरे आहे. जिल्हा पुरवठा अधिकारी, हिंगोली यांच्या अहवालानुसार पोलीस प्रशासनाने पेट्रोलिंग दरम्यान त्यांना मिळालेल्या माहितीच्या आधारे खाजगी वाहनातून सदर गहू जप्त केला होता.

सदर जप्त केलेला गहू रेशनचा असल्याचा संशय आल्यामुळे सदर बाब पोलीस प्रशासनाने त्यांच्या दि. १९.८.२०२१ च्या पत्रान्वये तहसिल कार्यालय, हिंगोली यांना कळविल्यानुसार तहसिल कार्यालयाने त्या गव्हाचे नमूने घेऊन दि. २०.८.२०२१ रोजी अन्न विश्लेषक, प्रादेशिक सार्वजनिक आरोग्य प्रयोगशाळा, औरंगाबाद यांच्याकडे तपासणीकरिता पाठविले. दि. २०.९.२०२१ च्या पत्रान्वये सदर गहू मानवी खाण्यास अयोग्य असल्याबाबतचा प्रयोगशाळेचा प्राप्त झालेला अहवाल पुढील कार्यवाहीसाठी पोलीस प्रशासनाकडे पाठविण्यात आला. पोलीस प्रशासनाने संबंधित व्यक्तीकडून सुपूर्दनामा घेऊन सदर जप्त गहू त्याच्या ताब्यात दिला आहे. सदरचा गहू लक्ष्य निर्धारित सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेतील नसल्याने तो शासकीय गोदामात जमा करण्यात आलेला नाही. सबब रास्तभाव दुकानातून निकृष्ट दर्जाच्या गव्हाचे लाभार्थ्यांना वाटप करण्यात आलेले नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**दिधी क्र १ (ता.बाभुळगाव, जि.यवतमाळ) येथील पाणी पुरवठा
योजनेच्या टाकीचे बांधकाम निकृष्ट दर्जाचे असल्याबाबत**

(३१) * ४०८११ डॉ.अशोक उईके (राळेगाव) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दिधी क्र १ (ता.बाभुळगाव, जि.यवतमाळ) या बेंबळा प्रकल्पाच्या पुनर्वसित गावात पाणी पुरवठा विभागाच्या माध्यमातून केलेले टाकीचे बांधकाम निकृष्ट दर्जाचे करण्यात आले असल्याने टाकीत पाण्याची साठवण होत नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, संबंधित विभागाच्या अधिकाऱ्यांचे दुर्लक्ष तसेच कंत्राटदाराने सदर टाकीचे बांधकाम निकृष्ट दर्जाचे केले असल्याने गावात पाणी टंचाई निर्माण झाल्याचे दिनांक २५ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील : (१) हे खरे नाही

- (२) हे खरे नाही.
 (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
 (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**तारापूर (जि.पालघर) येथील उद्योग व सामुहिक सांडपाणी प्रक्रिया
 केंद्राला हरित लवादाने केलेला दंड**

(३२) * ४००२९ श्री.संतोष दानवे (भोकरदन), श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर), श्री.संजय सावकारे (भुसावळ), श्री.श्रीनिवास वनगा (पालघर), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर) : सन्माननीय पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तारापूर (जि.पालघर) येथील औद्योगिक वसाहतीमध्ये उद्योगांकडून सोडण्यात येणाऱ्या सांडपाण्याच्या निचरा होण्याच्या माध्यमातून विविध जलस्रोतांमधून झालेल्या प्रदूषणामुळे राष्ट्रीय हरित लवादाने उद्योग व सामुहिक सांडपाणी प्रक्रिया केंद्राला सुमारे २८० कोटींचा दंड ठोठावला असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ च्या चौथ्या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मा. लवादाने दिलेल्या निर्देशास अनुसरून संबंधित दोषी १०२ उद्योगांना दंड भरण्याचे आदेश महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत देण्यात आले असून त्यापैकी ८५ उद्योगांनी ३०% दंडाची रक्कम युनायटेड इन्शुरन्स कंपनीमध्ये, ६ उद्योगांनी ३०% दंडाची रक्कम महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडे जमा केली असून उर्वरित ११ उद्योगांनी दंडाची रक्कम अद्याप जमा केलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याप्रकरणी महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ पर्यावरणाचे रक्षण करण्यात अपयशी ठरल्याने तसेच त्यांनी आवश्यक उपाययोजना न केल्याने २ कोटी रुपयांचा दंड ठोठावला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, अद्याप दंडाची रक्कम जमा न केलेल्या ११ उद्योगांवर तसेच पर्यावरणाचे रक्षण करण्यात अपयशी ठरलेल्या महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या कोणत्या अधिकारी/कर्मचाऱ्यांविरुद्ध व कोणत्या स्वरूपाची कारवाई शासनाने केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. आदित्य ठाकरे : (१) हे खरे आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

(३) व (४) मा. राष्ट्रीय हरित लवादाने त्यांच्याकडे दाखल मूळ अर्ज क्रमांक ६४/२०१६ मध्ये दिनांक २४/०१/२०२२ रोजी खालीलप्रमाणे आदेश पारित केले आहेत -

- पर्यावरण नुकसान भरपाई पोटी दंड रु. १६० कोटी ऐवजी तो रु. २७९.०८१८ कोटी करण्यात आला आहे.

- पायभूत सुविधा पुरविण्यास अपयशी ठरल्यामुळे महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळास सुद्धा रु. २ कोटीचा दंड ठोठावण्यात आला आहे.

- पर्यावरण नुकसान भरपाई पोटी झालेल्या दंडाची रक्कम पूर्ण भरण्याचे निर्देश दिले आहेत.

ज्या उद्योगांनी दंडाची रक्कम अंशतः भरलेली आहे किंवा उद्यापि भरलेली नाही, इतर एजेन्सीकडे जमा केली आहे त्यांना सदर रक्कम महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडे जमा करण्याचे निर्देश महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत दिनांक २३/१२/२०२०, दिनांक ०६/०१/२०२१ व दिनांक १७/०२/२०२२ रोजी देण्यात आले आहेत. तसेच मा. लवादाने पारित केलेल्या आदेशाची अंमलबजावणी न करणाऱ्या उद्योगांवर मा. राष्ट्रीय हरित लवादाच्या आदेशानुसार महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत कारवाई करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात अन्न सुरक्षा योजने अंतर्गत लाभार्थ्यांना
नियमित धान्य मिळणेबाबत**

(३३) * ३८००८ श्री.संजय पोतनीस (कलिना), श्री.तान्हाजी मुटकुळे (हिंगोली), श्री.राजेश एकडे (मलकापूर), डॉ.बालाजी किणीकर (अंबरनाथ), श्री.किशोर जोरगेवार (चंद्रपूर), श्री.सुभाष धोटे (राजूर) : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोरोना महामारीच्या काळात देशात रेशन दुकानातून स्वस्त धान्य व मोफत धान्य वितरणाची अंमलबजावणी होत असताना राज्यात मात्र अद्यापही रुपये २ कोटी २५ लाख लाभार्थी मोफत तसेच स्वस्त धान्यापासून वंचित असल्याची बाब दिनांक २१ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, कोरोना महामारीच्या काळात अन्न सुरक्षा योजनेअंतर्गत सर्व लाभार्थ्यांना धान्य मिळण्यासाठी ऑनलाईन प्रणाली सुरु केली असली तरी राज्यात विशेषतः हिंगोली व इतर अनेक जिल्ह्यात सर्वसामान्य नागरीकांकडे नविन शिधापत्रिका नसल्याचे भासवून अनेक नविन शिधापत्रिकाधारकांना गत एक वर्षापासून धान्य मिळाले नसल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ च्या तिसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने सर्व नवीन शिधापत्रिकाधारकांना नियमित धान्य मिळण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. छगन भुजबळ : (१) व (२) हे खरे नाही

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आर्णी (जि.यवतमाळ) तालुक्यातील रास्त धान्य भाव दुकानातील
तांदुळाचा होत असलेला काळाबाजार**

(३४) * ३८७८६ डॉ.संदीप धुर्वे (आर्णी) : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) आर्णी (जि.यवतमाळ) तालुक्यात रास्तभाव दुकानातील तांदुळाचा काळाबाजार सुरु असून काही धान्य तस्कराच्या माध्यमातून पुरवठा विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांच्या संगनमताने काळाबाजार करण्यात येत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पाभळ (ता.आर्णी, जि.यवतमाळ) येथील नागरीकाने दिनांक

७ डिसेंबर, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास धान्याच्या अफरातफरीची माहिती महसूल प्रशासनाला देऊन गावातून बारदान घेऊन जाणाऱ्या चारचाकी वाहनात रास्तभाव दुकानातील धान्य काळ्याबाजारात जात असल्याचे आर्णीच्या तहसीलदारांना कळविले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर तहसीलदारांनी यावर कोणतीही कारवाई न करता याबाबत पोलीसांकडे तक्रार करण्यास सांगितले असता पाभळ येथील श्री. वनराज प्रल्हाद आडे यांनी गावातील रास्त धान्य दुकानदाराची आर्णी तहसील कार्यालयात तक्रार केली परंतु याबाबत तहसीलदारांनी अद्याप कोणतीच कारवाई केली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. छगन भुजबळ : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) श्री. वनराज प्रल्हाद आडे, रा.पाभळ, ता.आर्णी, जि.यवतमाळ यांच्या दि.१०/०/२०२१ रोजीच्या तक्रार अर्जानुसार श्रीम. पुजा मनोहर चव्हाण, मौजे पाभळ (पांडुर्णा) ता.आर्णी, जि.यवतमाळ यांच्या रास्त भाव दुकानाची तहसिलदार, आर्णी यांनी चौकशी करून दि. ०७/१०/२०२१ रोजी जिल्हा पुरवठा अधिकारी, यवतमाळ यांना अहवाल सादर केला आहे.

तहसिलदार, आर्णी यांनी सादर केलेल्या अहवालानुसार रास्त भाव दुकानदाराने लग्न होऊन बाहेर गेलेले, मयत झालेल्या अशा एकूण ८८ लाभार्थ्यांच्या उचल केलेल्या मालाची एकूण रक्कम रु. १५,८८१/- शासन दरानुसार वसूल करून शासन खाती जमा केली आहे.

तसेच, जिल्हा पुरवठा अधिकारी, यवतमाळ यांनी दि.३०.१२.२०२१ रोजीच्या आदेशान्वये रास्त भाव दुकानदार श्रीम. पुजा मनोहर चव्हाण, मौजे पाभळ (पांडुर्णा) ता.आर्णी, जि.यवतमाळ यांच्या रास्त भाव दुकानात अनियमितता आढळून आल्याने त्यांनी महाराष्ट्र अनुसुचित वस्तु (वितरणाचे विनियमन), १९७५ मधील अटी व शर्तीचे उल्लंघन केल्याचे सिध्द झाल्याने त्यांचेकडील प्राधिकारपत्राची १००% अनामत रक्कम शासन जमा करून त्यांचे रास्त भाव दुकान निलंबित केले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कल्याण (जि.ठाणे) ग्रामीण भागातील चौदा
 गावांमधील प्रदूषण रोखण्याबाबत**

(३५) * ३८६४२ श्री.प्रमोद (राजू) रतन पाटील (कल्याण ग्रामीण), श्री.सुनील राणे (बोरीवली) : सन्माननीय पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कल्याण (जि.ठाणे) ग्रामीण भागात असलेल्या चौदा गावांमध्ये रासायनिक उद्योग मागील काही वर्षांपासून बेकायदेशीर सुरू असून रात्रीच्या वेळी नागाव, भंडार्ली इत्यादी गावांमध्ये दुषित रसायन माळरानावर टाकून जाळण्याचे प्रकार निदर्शनास आले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच गावातून वाहणाऱ्या उत्तरशिव नदीपात्रात प्रदूषित रसायन माफियांकडून सोडले जात असल्याने एकीकडे नदीपात्रातील जलचर नष्ट होवून जमिनी नापीक झाल्याने पर्यावरणाच्या गंभीर समस्या निर्माण झाल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याविरोधात स्थानिक नागरीक तसेच लोकप्रतिनिधींनी गत दोन वर्षांपासून सातत्याने ठाणे जिल्ह्याचे मा.पालकमंत्री, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण महामंडळ इत्यादीकडे लेखी निवेदनाद्वारे तक्रार करण्यात येऊनही अद्याप महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण महामंडळाकडून पर्यायाने शासनाकडून कोणतीही कार्यवाही झालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदरहू १४ गावांमधील वाढते प्रदूषण रोखण्यासाठी ठाणे जिल्हा परिषदेचे सदस्य श्री.रमेश पाटील यांनी येथे चौकी उभारण्याची मागणी मा.पर्यावरण मंत्री तसेच मा.पालकमंत्री, ठाणे जिल्हा तसेच महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण महामंडळ यांचेकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने सदरहू दूषित रसायनामुळे प्रदूषण करणाऱ्यांवर कारवाई करणे तसेच प्रदूषण पुर्णतः रोखण्याच्यादृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. आदित्य ठाकरे : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) दैनिक वृत्तपत्रात प्रसिध्द झालेल्या बातमीच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून पाहणी केली असता, विनासंमतीपत्र व विनाप्रक्रिया औद्योगिक सांडपाणी निर्माण करणाऱ्या एकूण ७ दोषी उद्योगांना बंद करण्याचे आदेश दि.३०/८/२०२१ व दि.०६/०९/२०२१ रोजी देण्यात आले.

(४) हे खरे नाही.

(५) दैनिक वृत्तपत्रात प्रसिध्द झालेल्या बातमीच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून पाहणी केली असता, विनासंमतीपत्र व विनाप्रक्रिया औद्योगिक सांडपाणी निर्माण करणाऱ्या एकूण ७ दोषी उद्योगांना बंद करण्याचे आदेश दि.३०/८/२०२१ व दि.०६/०९/२०२१ रोजी देण्यात आले.

(६) लागू नाही.

केंद्रीय बोर्डाच्या शाळांमध्ये मराठी विषय सक्तीचा करण्याबाबत

(३६) * ४०२७० श्री.किशोर जोरगेवार (चंद्रपूर), श्री.प्रकाश फातर्पेकर (चेंबूर), श्री.विश्वनाथ भोईर (कल्याण पश्चिम), श्री.संजय गायकवाड (बुलढाणा), श्री.संजय रायमुलकर (मेहकर), श्री.चंद्रकांत (भाऊ) निंबाजी पाटील (मुक्ताईनगर), श्री.प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवडा) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केंद्रीय बोर्ड असणा-या सीबीएसई, आयसीएसई, आणि तत्सम इतर सर्व मंडळाच्या अभ्यासक्रमामध्ये मराठी विषयांचे अध्यापक व अध्ययन न करणा-या राज्यातील शाळांवर कायदेशीर कारवाई करण्याचे आदेश शिक्षण संचालकांनी माहे जानेवारी, २०२२ वा त्या सुमारास सर्व शिक्षण उपसंचालकांना दिले आहेत हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मराठी विषयाचे अध्यापक व अध्ययन न करणा-या शाळांविरुध्द शासनाने कोणती कारवाई केली व कारवाईनुसार किती शाळांकडून दंड वसूल करण्यात आलेला आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) हे खरे आहे.

(२) मराठी विषयाचे अध्यापक व अध्ययन न करणा-या शाळांविरुद्ध अधिनियमातील कलम (१२)(२) अन्वये प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेकडे शास्तीच्या वसुलीबाबत प्रस्ताव सादर करावा असे निर्देश दिनांक १५.११.२०२१ च्या पत्रान्वये देण्यात आले आहेत. तथापि, याबाबतचा कोणताही प्रस्ताव अद्याप प्राप्त झालेला नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोळकेवाडी (ता. चिपळूण) येथील धरणाच्या आऊटलेटमधून पाणी पुरवठा योजना राबविणेबाबत

(३७) * ३९६१७ श्री.भास्कर जाधव (गुहागर) : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोळकेवाडी (ता. चिपळूण) धरणाच्या आऊटलेटमधून चिपळूण व खेड तालुक्यातील २४ ग्रामपंचायतींमधील २७ गावांना ग्रॅव्हीटीने पाणी देणे शक्य असल्याचा निष्कर्ष शासनाने नेमलेल्या मे. मॉडर्न सर्व्हे कन्सल्टन्सी, पुणे यांनी सर्व्हेक्षणाअंती काढला असून याबाबतचा अहवाल अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, पनवेल यांनी दिनांक २१ मे, २०२१ रोजी वा त्या सुमारास विशेष कार्यकारी अधिकारी, पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेकडे सादर केला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर अहवालाच्या अनुषंगाने सदर २७ गावांमध्ये ग्रॅव्हीटीने पाणीपुरवठा योजना राबविण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. गुलाबराव पाटील : (१) होय, हे खरे आहे,

(२) कोळकेवाडी (ता. चिपळूण) धरणाच्या आऊटलेटमधून चिपळूण व खेड तालुक्यातील २४ ग्रामपंचायतीमधील २७ गावांना ग्रॅव्हीटीने पाणी पुरवठा योजनेचा दरडोई खर्च व योजना चालविण्यास येणारा देखभाल दुरुस्तीचा खर्च विचारात घेता प्रादेशिक योजना बनविण्यापेक्षा स्वतंत्र स्त्रोतातून सरेजना करणे किफायतशीर व किमान खर्चाचा पर्याय आहे.

चिपळूण व खेड तालुक्यातील २४ ग्रामपंचायतीमधील गावांना जिल्हा परिषद, रत्नागिरी मार्फत जल जीवन मिशन अंतर्गत योजना प्रस्तावित करण्यात आलेल्या आहेत. सदर गावांना अस्तित्वात असलेल्या योजनांमधून पाणी पुरवठा चालू आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात कोरोना टेस्ट किटच्या वापराबाबत

(३८) * ४०७९० श्री.सिध्दार्थ शिरोळे (शिवाजीनगर) : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सर्दी तापाचे रुग्ण वाढत असल्याने घरी कोरोना चाचणी करणाऱ्यांची संख्या वाढत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, होम टेस्टिंग किटची मागणी वाढल्याने अनेक रुग्ण टेस्ट पॉझिटिव्ह आल्यावर माहिती लपवत असल्याचे निदर्शनास आले आहे हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, किट खरेदी करणाऱ्या रुग्णांची संपूर्ण माहिती नाव पत्ता मोबाईल नंबर, विक्री केलेल्या किट्स चा तपशील इत्यादीचे रेकॉर्ड औषध विक्रेत्यांनी नोंदवून घेवून ते अन्न व औषध प्रशासनाकडे देण्याच्या सूचना प्रशासनातर्फे करण्यात आल्या आहेत हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, औषध विक्रेत्यांनी किट्सचा तपशील ठेवला नसल्याचे निदर्शनास आले असून अशा संबंधित औषध विक्रेत्यांवरुद्ध शासनाने कोणती

कारवाई केली आहे वा करण्यात येत आहे,
(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. राजेंद्र शिंगणे : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) या संदर्भातील अधिकृत माहिती उपलब्ध नाही.

(३) हे खरे आहे.

(४) औषध विक्रेत्यांनी किट्सचा तपशील अथवा रुग्णांची माहिती/तपशील ठेवली नसल्याबाबतची कोणतीही तक्रार अन्न व औषध प्रशासनास प्राप्त झाली नसल्याने कारवाईचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

शालेय शिक्षण विभागाच्या शुल्क कपातीच्या निर्णयाची अंमलबजावणी होण्याबाबत

(३९) * ३७६६६ श्री.देवेंद्र फडणवीस (नागपूर दक्षिण पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.राम कदम (घाटकोपर पश्चिम), श्री.रवि राणा (बडनेरा), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शालेय शिक्षण विभागाच्या दिनांक १२ ऑगस्ट, २०२१ रोजीच्या १५ टक्के शुल्क कपातीच्या शासन निर्णयाला उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठाने 'मेस्टा' शी संलग्न शाळांपुरती स्थगिती दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मेस्टाने संलग्न शाळांतील गरजू विद्यार्थ्यांना २५ टक्के शुल्क सवलत अगोदरच दिलेली असल्याने मा.उच्च न्यायालयाने मेस्टाशी संलग्न शाळांपुरती या शासन निर्णयास स्थगिती दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर स्थगिती सर्वच शाळांबाबत आहे असे भासवून 'मेस्टा' शी संलग्न नसलेल्या शाळाही उक्त शासन निर्णयाची अंमलबजावणी

करण्यास नकार देत आहेत, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, यानुषंगाने स्पष्टता व एकसूत्रता येण्याच्या दृष्टीने व शासन निर्णयाची उचित अंमलबजावणी होण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१), (२) व (३) अंशतः खरे आहे.

(४) दिनांक १२ ऑगस्ट २०२१ च्या शासन निर्णयाच्या विरोधात मेस्टा व ज्या अन्य संघटनांनी मा.उच्च न्यायालयाकडून आदेश प्राप्त केले आहेत. अशा संघटनांना त्यांचेशी संलग्न शाळांची यादी सादर करणेबाबत संचालनालयाच्या स्तरावरून कळविण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई उपनगरातील माहूल येथील औद्योगिक क्षेत्रातील कंपन्यांचे स्थलांतर करण्याबाबत

(४०) * ३७६७६ श्री.लहू कानडे (श्रीरामपूर), श्रीमती यामिनी यशवंत जाधव (भायखळा), श्री.अबू आजमी (मानखूर्द शिवाजीनगर), श्री.देवेंद्र फडणवीस (नागपूर दक्षिण पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.राम कदम (घाटकोपर पश्चिम), श्री.रवि राणा (बडनेरा), श्री.पराग शाह (घाटकोपर पूर्व), कॅप्टन आर. सेल्वन (सायन-कोळीवाडा), श्री.रईस शेख (भिवंडी पूर्व), अॅड.पराग अळवणी (विलेपार्ले), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम) : सन्माननीय पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई उपनगरातील माहूल येथील औद्योगिक क्षेत्रातील उद्योगांमुळे रासायनिक प्रदुषणाचे प्रमाण सातत्याने वाढत असून हरित लवादाने या कंपन्यांना प्रदूषण नियंत्रित केले जात नसल्याबाबत कित्येक वेळा दंड आकारलेला आहे तरीही प्रदुषणाचा प्रश्न अद्याप मार्गी लागलेला नाही हे खरे

आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबई शहर व उपनगरातील कित्येक प्रकल्पात बाधित झालेल्या प्रकल्पबाधितांना प्रशासकीय यंत्रणेने अनेक ठिकाणी स्थलांतरीत केले आहे किंवा त्याचे पुनर्वसन करण्यात आले आहे माहुल मध्ये ज्या प्रकल्पबाधितांचे पुनर्वसन करण्यात आले आहे अशा अनेक रहिवाश्यांना श्वसन विकारांनी तसेच दुर्धर आजारांनी ग्रासले असल्याने पुनर्वसित नागरिकांनी त्या भागात पुनर्वसन करण्यास विरोध दर्शविलेला आहे हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, माहुल वासियांनी प्रदूषण मुक्त घरांसाठी अर्ज केले आहेत त्यांनी शासन आणि महापालिकेने घर किंवा कायमस्वरूपी घर मिळेपर्यंत १५ हजार भाडे आणि डिपॉझिट ४५ हजार रुपयांची मागणी केलेली आहे. सन २०२०-२०२१ मध्ये मुंबई उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार ८५६ प्रकल्पग्रस्तांना घरे दिलेली आहेत मात्र उर्वरित १६०० कुटुंबांना घरे मिळाली नाहीत हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, माहुल येथील प्रदूषण कमी करण्याच्या दृष्टीने प्रदूषणकारी कंपन्या स्थलांतरित करण्याच्या दृष्टीने तसेच प्रकल्पग्रस्तांचे इतरत्र पुनर्वसन करण्याकरिता शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. आदित्य ठाकरे : (१) हे अंशतः खरे आहे. मा.हरीत लवाद यांनी दि.१३/०८/२०२० रोजीच्या आदेशान्वये माहुल येथील उद्योगांना दंड चे आदेश पारीत केलेले होते. तथापि सदरील उद्योगांनी मा. हरित लवादाने दिलेल्या दंडाच्या आदेशा विरुद्ध मा. सर्वोच्च न्यायालय, दिल्ली येथे Civil Appeal No ३३७७/२०२० च्या अन्वये याचिका दाखल केलेली असुन मा. सर्वोच्च न्यायालयाने सदरील दंडाच्या आदेशास दि. २७/१०/२०२० रोजीच्या आदेशान्वये स्थगिती दिलेली आहे. सध्यस्थितीत प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(२) व (३) व (४) प्रकल्पाबाधित रहिवाशांचा विविध आजाराने त्रस्त असल्याबाबतचे मुंबई महानगरपालिकेच्या आरोग्य विभागाच्या निर्देशनास आलेले नाही. तथापि, पुनर्वसित नागरिकांनी त्याभागात पुनर्वसन करण्यास विरोध दर्शविला आहे.

तसेच, मुंबई महानगरपालिका या कार्यालयाने एव्हरस्माईल पीएपी संकुल माहुल येथील एकूण ८५६ प्रकल्पबातधितांना गोरई, बोरिवली (प) व आप्पापाडा मालाड (पु) येथील सदनिकेमध्ये स्थलांतरित करण्याकरिता वाटप पत्र दिले आहे.

एव्हरस्माईल पीएपी संकुल माहुल येथील ८८ प्रकल्पबाधित पीएपी संकुल माहुल येथील प्रकल्पबाधित पीएपी धारकांना स्थलांतर करण्याकरिता मुंबई महानगरपालिकेस ४९३१ एवढ्या अतिरिक्त पीएपी सदनिकांची आवश्यकता लागणार आहे.

माहुल येथील प्रदुषण कमी करण्याकरिता केंद्रीय प्रदुषण मंडळामार्फत कृती आराखडा मा. हरित लवाद यांना सादर करण्यात आला होता. सदरील कृती आराखडानुसार मा. हरित लवाद यांनी आदेशित केल्यानुसार त्यांची अंमलबजावणी सुरु आहे. मा. हरित लवाद यांनी दि. ३१.०८.२०२० रोजी दिलेल्या आदेशान्वये माहुल येथील उदयोगांना दंड चे आदेश पारित केलेले आहेत. सदरील उदयोगांनी मा. हरित लवादाने दिलेल्या दंडाच्या आदेशाविरुद्ध मा. सर्वोच्च न्यायालय, दिल्ली येथे (सीवील अपिल क्र. ३३७७/२०२०) याचिका दाखल केलेली असून मा. सर्वोच्च न्यायालयाने सदरील दंडाच्या आदेशास दि.२७/१०/२०२० रोजी स्थगिती दिलेली आहे. सदयस्थिती प्रकरण न्याय प्रविष्ट आहे.

(५) प्रश्न उध्दभवत नाही.

तळोजा (ता.पनवेल, जि.रायगड) औद्योगिक वसाहतीतील कंपन्यांमुळे वायु प्रदुषण होत असल्याबाबत

(४१) * ३७७२५ श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.समीर कुणावार (हिंंगणघाट), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), श्री.महेश बालदी (उरण), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम), डॉ.भारती लव्हेकर (वर्सोवा) : सन्माननीय पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तळोजा (ता.पनवेल, जि.रायगड) औद्योगिक वसाहतीतील कंपन्यांमार्फत सोडण्यात येणा-या विषारी वायुमुळे नागरिकांच्या आरोग्याला धोका निर्माण होत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले

आहे, हे ही खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त औद्योगिक वसाहतीतील ९४० कारखान्यांपैकी निम्म्याहून अधिक कारखान्यांतून रासायनिक सांडपाणी व विषारी वायुमुळे प्रदुषण होत असल्याने येथील नागरिकांना दमा, क्षयरोग, छातीत दुखणे तसेच डोळ्यांचे विकार होत असून मुलांच्या शारीरिक वाढीवर परिणाम होत आहे , हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राष्ट्रीय हरित लवादाने प्रदुषण करणारे कारखाने बंद करण्याचे आदेश दिले असतानाही कारखानदार रात्री-अपरात्री विषारी वायु सोडत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने स्थानिक नागरिकांच्या आरोग्याला धोका निर्माण करणाऱ्या व प्रदुषणाला कारणीभूत ठरणाऱ्या कारखान्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे, केलेल्या कार्यवाहीचे स्वरूप काय आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. आदित्य ठाकरे : (१) व (२) हे खरे नाही.

पनवेल महानगरपालिका यांच्या दि. २३.०२.२०२२ च्या पत्रान्वये वायु प्रदूषणामुळे श्वसन दाह चे तसेच दम्याचे आजाराचे रुग्ण मोठ्या प्रमाणात आढळून आलेले नाहीत.

(३) मा. राष्ट्रीय हरित लवाद येथे दाखल झालेली याचिका (क्र. १२५/२०१८) ही प्रामुख्याने तळोजा औद्योगिक वसाहतीमधील सामाईक सांडपाणी प्रक्रिया यंत्रणा त्यांना महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळाने प्रदान केलेल्या संमती पत्रामधील मानकांचे पालन करत नसल्याबद्दल आहे व सदर स्थितीत न्यायप्रविष्ट आहे. सदर याचिकेमध्ये हवा/वायू प्रदुषणाबाबत बाबीचा समावेश नाही.

तथापि, वायू प्रदुषणाच्या तक्रारीच्या संदर्भात महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळातर्फे रात्रीची गस्त घातली जाते व तळोजा औद्योगिक क्षेत्रातील उद्योग मंडळाने प्रदान केलेल्या संमती पत्रामधील हवा व जल प्रदुषण नियंत्रण विषयक अटी व शर्तीचे पालन करतात किंवा कसे यांची शहानिशा केली जाते.

(४) मंडळाकडून तळोजा औद्योगिक क्षेत्रामध्ये रात्रीची पहाणी करण्यात येते व दोषी कारखान्यावर नियमित कारवाई करण्यात येते. तळोजा परिसरातील दुर्गंधीच्या तक्रारीच्या अनुषंगाने एकूण १३ उद्योगांवर कारवाई करण्यात आलेली आहे.

यामध्ये मागील ०१ वर्षांमध्ये उद्योग बंदचे आदेश - ०६, प्रस्तावित निर्देश - ०१, कारणे दाखवा नोटीस - ०६ बजावण्यात आलेली आहे.
(५) प्रश्न उदभवत नाही.

उस्मानाबाद शहरातील नवीन बस स्थानकाच्या बांधकामाबाबत

(४२) * ४१०१९ श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (तुळजापूर) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उस्मानाबाद येथील तुळजाभवानी मातेच्या दर्शनासाठी येणाऱ्या भाविकांची गैरसोय टाळण्याकरिता मध्यवर्ती बसस्थानकाचे आधुनिकीकरण करण्याबाबत मा. परिवहन मंत्री यांच्याकडे दिनांक ०७ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्या सुमारास स्थानिक लोकप्रतिनिधी व नागरिकांनी मागणी केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उस्मानाबाद शहरात सध्या असलेल्या बस स्थानकाची दुरुवस्था झालेली असून सदर बसस्थानक प्रवाशांसाठी अपुरे पडत आहे व बसस्थानकामध्ये प्रवाशांसाठी पुरेशा सोयी- सुविधा उपलब्ध नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू बसस्थानकाच्या जागी नवीन भव्य बसस्थानक उभारण्याची मागणी लोकप्रतिनिधी यांनी केली असता तत्कालीन मा. मंत्री मंडळानी उस्मानाबाद शहरात भाडे तत्वावर भव्य असे बसस्थानक बांधण्यास मंजूरी दिली होती, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर कामाचे अनेक वेळेस उद्घाटन झाले असून प्रत्यक्ष कामास सुरुवात न झाल्याने जिल्ह्यातील जनतेत असंतोष पसरला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने बस स्थानकाच्या कामासाठी मंजूर बस स्थानकास निधी उपलब्ध करून स्थानकाचे काम सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड.अनिल परब : (१) नाही.

तथापि समदिनांकाचे जिल्हयातील रेल्वेमार्ग बाबतचे निवेदन प्राप्त झाले आहे.

(२) होय.

(३) उस्तानाबाद येथे बांधा वापरा व हस्तांतरित करा या तत्वावर बसस्थानक बांधण्यासाठी मंजूरी दिली होती. भाडे तत्वावर बसस्थानक बांधण्यास मंजूरी दिली नव्हती.

(४) होय.

(५) व (६) "बांधा, वापरा व हस्तांतरित करा" या तत्वावरील बसस्थानकांचा विकास करण्याबाबत निविदा मागविण्यात आलेल्या होत्या. तथापि, निविदांना तत्कालिन मा.परिवहन मंत्री यांना स्थगिती दिली व त्यानुसार महामंडळ ठराव क्र.२०१६:०५:०५ दि.१८.०५.२०१६ अन्वये सदर प्रकल्पाच्या विकासकाची निवड रद्द करण्यात आली. त्यानंतर रा.प. महामंडळाने सन २०१९ मध्ये उस्मानाबाद येथील मध्यवर्ती बसस्थानकाचे उपकामासह पुनर्बांधणी करण्याच्या रु.१०.१५ कोटीच्या कामास प्रशासकीय मान्यता प्रदान केली व निविदा सुध्दा मागविल्या. दरम्यान कोविड-१९ च्या साथीमुळे शासनाने राज्यभर टाळेबंदी लावल्यामुळे रा.प. वाहतुक बंद ठेवावी लागली त्यामुळे महामंडळाकडे निधीची कमतरता निर्माण झाल्यामुळे सदर कामाच्या मागविलेल्या निविदा तूर्तास प्रलंबित ठेवण्यात आल्या.

राज्यातील विद्यार्थ्यांच्या शालेय पोषण आहाराबाबत

(४३) * ३७६९६ श्री.देवेंद्र फडणवीस (नागपूर दक्षिण पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.राम कदम (घाटकोपर पश्चिम), श्री.रवि राणा (बडनेरा), श्री.संतोष बांगर (कळमनुरी), श्री.राजन साळवी (राजापूर), श्री.सुनिल कांबळे (पुणे कॅन्टोन्मेंट), श्री.सुनील राणे (बोरीवली) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात माहे ऑगस्ट, २०२१ पासून शाळा सुरु झाल्या तरी मध्यान्ह भोजन योजनेतर्गत पहिली ते आठवीच्या विद्यार्थ्यांना मिळणारा शालेय

पोषण आहार बंद असल्यामुळे सदर विद्यार्थी पोषण आहारापासून वंचित असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासन स्तरावर पुरवठादार निश्चित न झाल्यामुळे विद्यार्थ्यांना पोषण आहार मिळत नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासनाने आधीच्या पुरवठादारांची मुदत संपलेली आहे, हे माहित असूनही नविन निविदा प्रक्रिया पूर्ण केली नसल्याने विहित मुदतीत पुरवठादार निश्चित झालेला नाही, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, पुरवठादार निश्चित झालेले नसल्याने शालेय पोषण आहार शिजवून देणाऱ्या महिला बचत गटांच्या रोजगारावर देखील परिणाम झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, कोरोना काळात शाळा बंद असताना विद्यार्थ्यांना तांदूळ, डाळी व इतर वस्तू एकत्रितपणे पुरविण्याबाबत तसेच उन्हाळ्यात शिक्षक रजेवर असताना पोषण आहाराची रक्कम विद्यार्थ्यांच्या खात्यात जमा करण्यासाठी बँक खाते उघडण्याच्या दिलेल्या आदेशाबाबत मागील चार महिन्यांपासून घोळ असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी चौकशी करून विद्यार्थ्यांचा शालेय पोषण आहार पुर्ववत करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१), (२) व (३) न्यायालयीन प्रकरणामुळे निविदा प्रक्रिया विहित कालमर्यादेत पूर्ण होवू शकली नाही. तथापि, निविदा प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांना अनुज्ञेय असलेला तांदूळ व आहार खर्च मर्यादेत धान्यादी मालाचे वाटप शाळा स्तरावर सुरू आहे.

(४) हे खरे नाही.

स्वयंपाकी व मदतनीस यांचे प्रति महा निश्चित मानधन त्यांना अदा करण्यात येत आहे.

(५) हे खरे नाही.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शिक्षकांच्या शिक्षक टीईटी पात्रता परिक्षा प्रमाणपत्रांची
पडताळणी करण्याबाबत**

(४४) * ३७६८१ श्री.लहू कानडे (श्रीरामपूर), श्री.मंगेश कुडाळकर (कुर्ला), श्री.संजय पोतनीस (कलिना), डॉ.बालाजी किणीकर (अंबरनाथ), श्री.रमेश नानासाहेब बोरनारे (सर) (वैजापूर), श्री.चेतन तुपे (हडपसर), श्री.धर्मरावबाबा आत्राम (अहेरी), श्री.भिमराव तापकीर (खडकवासला), श्री.संतोष बांगर (कळमनुरी), श्री.संजय सावकारे (भुसावळ), श्री.किशोर जोरगेवार (चंद्रपूर), श्री.रणधीर सावरकर (अकोला पूर्व), श्री.मंगेश चव्हाण (चाळीसगाव), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.राजु (बाबा) जयवंतराव आवळे (हातकणंगले), श्री.राजन साळवी (राजापूर), श्रीमती यामिनी यशवंत जाधव (भायखळा), श्री.शिरीष चौधरी (रावेर), डॉ.विनय विलासराव कोरे (सावकर) (शाहूवाडी) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षकांच्या भरतीप्रक्रियेत मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार झाला असून अनेक अपात्र उमेदवारांना यात नियुक्ती देण्यात आली आहे हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील सर्व प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षकांच्या दिनांक १३ फेब्रुवारी, २०१३ नंतर सेवेत रुजू झालेल्या शिक्षक टीईटी पात्रता परिक्षा प्रमाणपत्रांची पडताळणी करण्याचा निर्णय महाराष्ट्र राज्य परिक्षा परिषदेने घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, प्रमाणपत्राची पडताळणी करण्यासाठी तटस्थ समिती नेमावी अशी मागणी मराठी शाळा संचालक संघाने शिक्षण विभागाकडे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, पडताळणी केली असता एकुण किती पात्रता प्रमाणपत्रे बोगस आढळली आहेत व त्यानुषंगाने बोगस प्रमाणपत्र प्राप्त करणाऱ्या शिक्षकांवर व त्यांना मदत करण्यास जबाबदार असणाऱ्यांविरुद्ध व संस्थाचालकांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) हे खरे नाही. गैरव्यवहार भरतीप्रक्रियेत झालेला नसून, शिक्षक पात्रता परीक्षेत झाला आहे.

(२) होय

(३) याबाबतचे निवेदन प्राप्त झाल्याचे आढळून आलेले नाही.

(४) अद्याप प्रमाणपत्राची पडताळणी पूर्ण झालेली नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

तुळजाभवानी मंदिर (ता.तुळजापूर, जि.उस्मानाबाद) तीर्थक्षेत्राचा केंद्र शासनाच्या प्रशाद (PRASHAD) योजनेत समावेश करण्याबाबत

(४५) * ४१०२८ श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (तुळजापूर) : सन्माननीय पर्यटन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तुळजापूर (ता.तुळजापूर, जि.उस्मानाबाद) येथे तुळजाभवानी मंदिरात धार्मिक उत्सव व दर्शनासाठी देशातील सर्व राज्यातून लाखो भाविक येत असून या तीर्थक्षेत्राचा विकास करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या पर्यटन मंत्रालय अंतर्गत तीर्थक्षेत्र कायापालट अध्यात्म संवर्धन मोहिम (PRASAD) योजनेमध्ये समावेश करण्यासंदर्भात लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २०.०१.२०२२, ०७.०१.२०२२, १३.१२.२०२१, १३.१०.२०२१, २१.०९.२०२१, ३०.०८.२०२१, १२.०८.२०२१ व २०.०७.२०२१ रोजीच्या पत्राद्वारे लेखी मागणी शासनाकडे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पर्यटन क्षेत्रांच्या विकासाकरिता सदर PRASAD योजनेच्या माध्यमातून पर्यटन वाढीसाठी पायाभूत सुविधांची निर्मिती करणे, पर्यटन क्षेत्राबाबत जागरूकता वाढविणे, कौशल्य विकास करणे, रोजगार निर्मिती करणे, पर्यटन वाढविण्यासाठी क्षमता निर्माण करणे, पर्यटकांना मुल्यवर्धित सेवा पुरविणे, पर्यटन स्थळांमध्ये खाजगी क्षेत्राचा सहभाग वाढविणे व एकात्मिक विकास आराखड्याच्या माध्यमातून परिसर विकसित करणे या बाबी अंतर्भूत केलेल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत

काय आढळून आले व त्यानुषंगाने PRASAD योजनेत तुळजापूर मंदिर तिर्थक्षेत्राचा समावेश करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे.

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. आदित्य ठाकरे : (१) होय.

(२) होय.

(३) याबाबत पर्यटन संचालनालयाकडून सविस्तर अहवाल मागविण्यात आला आहे. अहवाल आल्यावर शासनातर्फे योग्य कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

राजेन्द्र भागवत
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.